

Naročnina

Dnevna izdaja

za kraljevino Jugoslavijo
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugo-
slaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
Istoletni, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po 2 D, 2-3 D, veliki
po 3 in 4 D, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rekopis se ne vračaja, ne frankirano
pisma se ne sprejemajo, Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2325

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Ceko
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga št. 24.797

Kaj je s
Kmetijsko družbo?

»Jutro« je prineslo zadnji četrtek članek, ki je očitno inspiriran od večine glavnega odbora Kmetijske družbe, v katerem pisec trdi, »da nihče ne more očitati glavnemu odboru, da v svojem delovanju gleda na kaj drugega, kakor na obče interese kmetijskega stanu. Da so bili oni (večina glavnega odbora) vedno za to, da se ustvarijo čim jačje garancije za strogo nepolitično delovanje družbe. Ves odpor, ki se je dvignil med kmetovalci proti postopanju večine glavnega odbora, imenuje član kar intrigantstvo, ki mu »mirno in uspeha polno delovanje družbe ne da miru«.

Da bo javnost prav informirana, hočemo pribiti nekoliko dejstev, ki naj pokažejo delovanje glavnega odbora.

§ 18. družbenih pravil, govoreč o nalogah glavnega odbora izrečno naglašajo, da ima glavni odbor izvrševati sklepe občnega zbora. Dne 4. maja 1929 je bila na seji glavnega odbora Kmetijske družbe na dnevnem redu tudi določitev termina družbenega občnega zbora. Ker so se zadnja leta občni zbori neredno in prepozno vršili, zlasti, ker se je občni zbor za poslovno leto 1929 vršil šele 28. decembra 1928, torej v odločno prepoznom terminu, je ta občni zbor, da bi se v prihodnje nerednosti glede sklicanja občnega zbora preprečile, soglasno sklenil, da se mora vršiti občni zbor za leto 1929 že meseca maja ali vsaj v prvi polovici junija. Občni zbor je soglasno naročil glavnemu odboru, da občni zbor skliče po določilih § 18. družbenih pravil v navedenem terminu.

Na tej seji je član glavnega odbora dr. Milavec, sklicujoč se na sklep prejšnjega občnega zbora, predlagal, naj se vrši prihodnji občni zbor Kmetijske družbe dne 11. junija 1929, češ da zahteva redno društveno poslovanje, da se vrši občni zbor v prvi polovici leta in da je glavni odbor vezan na soglasen sklep občnega zbora. Večina glavnega odbora Kmetijske družbe pod vodstvom predsednika Sancina pa je odklonila predlog dr. Milavca z motivacijo g. Petovarja, češ, naj sklene občni zbor kar hoče, mi bomo sedaj določili, da se vrši občni zbor meseca septembra. Tako je večina glavnega odbora zavrgla soglasen sklep in naročila občnega zbora in določila prihodnji občni zbor za dan 5. septembra.

Tak sklep glede sklicanja občnega zbora je v nasprotju z naročilom zadnjega občnega zbora, pomeni nepotrebnost odlašanja in zavlačevanje občnega zbora, krši družbena pravila in jemlje ugled Kmetijski družbi.

Glede sprejemanja članov pravi § 4. družbenih pravil: »Prave ude sprejema glavni odbor, potem, ko so se za to oglasili pisмено ali ustno, bodisi pri načelniku družbene podružnice, ki imajo v njenem okolišju svoje bivališče, bodisi neposredno pri glavnem odboru samem. Za prave ude sprejema glavni odbor le neomadeževane samolastne osebe, ki se dejansko pečajo s kmetijstvom, bodisi kot lastniki ali kot uživalci posestev, ki je od njih predpisana zemljarina. Podporne ude sprejema glavni odbor enako pravi udom. Podporni udje morejo biti vse druge samolastne neomadeževane osebe. Med podporne ude uvrstijo se tudi one posestnike in užitnike, ki nočejo biti udje podružnice svojega okoliša.«

Glavni odbor Kmetijske družbe ima torej nalogo pregledati in ugotoviti, ali ima prosilec vse lastnosti po § 4. in če jih ima, mora člana sprejeti. To se posebno jasno vidi iz zgodovine tega besedila. Poprej se je namreč glasilo: »Glavni odbor sme sprejemati«. Pred par leti pa je občni zbor Kmetijske družbe sklenil sedanje besedilo »sprejema« ravno z namenom, da se glavnemu odboru odvzame vsaka nadaljnja inicijativa in onemogoči samolastnost, tako da se njegova funkcija po ugotovitvi kvalifikacije po § 4. omeji zgolj na mehanično sprejemanje. Letos pa je večina vodstva Kmetijske družbe odrekla članstvo okoli 2500 kmetovalcem, ki imajo vse kvalifikacije po § 4. družbenih pravil. Nekaj priglasi jih je sprejela za podporne ude, dasiravno se za take niso priglasili in če tudi predvidevajo pravila podporne članstvo le za druge samolastne osebe, nekmetovalce. Plačanih prispevkov po večini sploh ni vrnila, niti jih ni sprejela.

Tako je postopala večina glavnega odbora pri sprejemanju članov iz bivše Kranjske z motivacijo, da so bili člani prijavljeni v masah, da ima tako številno pristopanje članov gotovo kake postopne namene in da je zato treba take člane odkloniti. Nasprotno pa so bili vsi priglasi novi člani iz bivše Štajerske, četudi so se prijavili v masah, sprejeti vsi brez izjeme.

S tem sklepom glavnega odbora Kmetijske družbe se je zgodila kmetovalcem v bivši ljubljanski oblasti očitna krivica. Sklep je pristranski, ker kmetovalcem iz bivše Štajerske napram stanovskim tovarišem iz bivše Kranjske daje prednost. Obenem pa je vodstvo Kmetijske družbe tudi prekršilo svojo statutarno področje. Prisvojilo si je namreč ocenjevanje prijavljenih članov po njihovem mi-

Deputacija ljublj. univerze pri kralju

Kralj se podrobno in živo zanimal za potrebe ljubljanske univerze

Belgrad, 5. nov. (Tel. »Slov.«) Danes ob 11 dop. so bili sprejeti na dvoru rektor ljubljanske univerze prof. dr. Dolencec, dekan teološke fakultete prof. dr. Lukman in dekan filozofske fakultete prof. dr. Cankar. Rektor je v prvi vrsti prosil Nj. Vel. kralja, da sprejme adresu ljubljanskega univerzitetnega sveta, katero je ta sklenil poslati Nj. Vel. kralju neposredno pod vtisom, da se je ljubljanski univerzi dovolilo nositi visoko ime »Univerza kralja Aleksandra I. v Ljubljani«. Adresa vsebuje kratek historijat ljubljanske univerze od tedaj, ko je kralj Aleksander kot takratni regent podpisal zakon, s katerim se je ustanovila samostojna univerza v Ljubljani. Nadalje navaja adressa težkoče, s katerimi se je morala boriti univerza in popisuje položaj, v katerem se nahaja sedaj, ko s svojim delom in s svojimi uspehi ne stoji pred ustanovitelj praznih rok ter ima polno nado, da bo pod tako visoko zaščito lahko nemoteno zrla v bodočnost.

Po prečitjanju te adrese je rektor Dolencec prosil Nj. Vel. kralja, da sprejme tudi spomenico, ki je bila izdana ob priliki deset-

letnice obstoja ljubljanske univerze. Ta spomenica vsebuje natančen historijat razvoja ljubljanske univerze od prvega početka do današnjega dne. V njej se slika stanje, v katerem se trenutno nahaja univerza. Ker smo neposredno pred objavljenjem novega zakona o univerzah, je rektor prosil Nj. Vel. kralja, da kot pokrovitelj posveča popolno skrb slovenski univerzi in to ne samo zato, da ne bo okrnjena, temveč tudi v pravcu nadaljnjega razvoja in nemotene znanstvenega delovanja. Z morebitnimi materijalnimi pripomočki šele bo mogla univerza nadaljevati svoje delo v korist domovine in slavo kraljevega doma.

Nj. Vel. kralj se je nato živo zanimal za stanje, v katerem se trenutno nahaja naša univerza o univerzah in o tem, katere točke bi bilo treba spremeniti, oziroma ali bodo univerze z njimi zadovoljne. Nadalje so bila na razgovoru nekatera osebna vprašanja na vse tri delegate ljubljanske univerze. Nj. Vel. kralj se je podrobno informiral o razmerah dijaštva in o njihovih željah ter zelo poudarjal svoje zadovoljstvo z delom in uspehi ljubljanske univerze.

Profesorji na srednjih tehničnih šolah izenačeni

Belgrad, 5. novembra. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog ministra trgovine in industrije in po zaslišanju predsednika ministrskega sveta podpisal in objavil zakon o plačah, stalnih mesečnih in ostalih dokladah, prejemkih in napredovanju ter vpokojevanju nastavnikov srednjih strokovnih šol v resoru ministrstva za trgovino in industrijo. Zakon se glasi:

§ 1.
Ravnatelji, profesorji, supletenti in predmetni učitelji srednjih strokovnih šol v resoru ministrstva trgovine (srednje tehnične šole, obrtne šole, višje ženske obrtne šole, trgovske akademije in dvorazredne trgovske šole) kakor tudi načelniki in inspektorji ter drugo osebe za strokovno šolstvo v ministrstvu trgovine ter šolski inspektorji pri banih se izenačujejo, glede plač, stalnih mesečnih doklad in prejemkov v aktivnem stanju in v pokoju z ravnatelji, profesorji, supletenti in predmetnimi učitelji srednjih šol in z načelniki ministrstva in inspektorji pri banih v resoru ministrstva prosvete istih kvalifikacij po zakonu o srednjih šolah z dne 31. avgusta 1929 l. P. št. 19311.

§ 2.
Prevedba po tem zakonu na nove prejemke se bo izvršila na osnovi § 17. z izjemo točke 4

Kvalifikacija izpričeval posameznih šol

Belgrad, 5. nov. (Tel. »Slov.«) Glavni prosvetni svet, ki zboruje te dni v Belgradu, ima v glavnem na dnevnem redu določitev kvalifikacije izpričeval posameznih šol. Glavni prosvetni svet je mnenja, da je treba pregledati vsak slučaj posebej. Med drugim se je na seji sklenilo, da daje dovršena osnovna šola, obrtna nadaljevalna in mojstrski kurz na srednjih tehničnih šolah skupaj kvalifikacijo za III. kategorijo. Šestmesečni vojaški administrativni tečaj ne daje za razvrstitev nobene kvalifikacije. Glede višje gozdarske šole v Pisku na Češkoslovaškem, še ni odrejeno ničesar. Prosvetni svet se je nadalje postavil na stališče, da absolutno višje poljedelske šole v Križevih nimajo fakultetske izobrazbe. Višja obrtna šola v Belgradu, kjer traja pouk 7

šljenju, ki mu ga § 4. družbenih pravil ne daje. Taka cenzura in izbira članstva je čisto političnega značaja in je z osnovo Kmetijske družbe nezdržljiva.

Družbena pravila določajo, da sme sprejemati člane le glavni odbor. Ker se je pa večina glavnega odbora bala hude opozicije pri tako krivičnem postopanju, je sprejemanje članov poverila direktoriju, ki ga pravila Kmetijske družbe sploh ne poznajo. Glavni odbor sam o odklonjenih 2500 članih sploh nikdar ni sklepal. Odklonitev članov je torej v tem pogledu samolastno nasilje nepristojnega činitelja.

§ 12., točka 11. družbenih pravil dalje določa, da ima družbeni občni zbor razsojati o pritožbi radi tega, da ni bil kdo sprejet za ude. Poudarjamo, da v svoji vlogi z dne 7. avgusta 1929 na gospoda velikega župana predsedstvo samo naglašajo, da je za take pritožbe

in 6 ter § 118 zakona o srednjih šolah z dne 31. avgusta 1929 P. št. 19311, s tem da je treba § 17, točka 3 pod B) razumeti tako, da se lahko prevedejo učitelji, ki so položili zrelostni izpit kakršnekoli srednje šole in pa še dovršili kako drugo strokovno šolo nepopolne fakultetne stopnje.

§ 3.

Prejemki po tem zakonu se imajo nakazati s 1. oktobrom t. l.

§ 4.

Izplačilo prejemkov po tem zakonu se bo vršilo na breme presežkov in prihrankov proračuna ministrstva trgovine za leto 1929-30, ki jo je treba takoj in v naprej vknjižiti, kakor hitro stopi ta zakon v veljavo.

V to svrhu lahko minister za trgovino in industrijo izvršuje virmane med vsemi partijami tega proračuna. Vse dosedanje določbe o honoriranju navedenih nastavnikov prenehajo veljati.

§ 5.

Ta zakon stopi v veljavo, ko ga kralj podpiše in ko bo priobčen v »Službenih novinah«.

Seja VSZ

Belgrad, 5. novembra. AA. Na današnji seji Vrhovnega zakonodajnega sveta, ki je trajala od 16. do 19. ure, je prišel v pretres in razpravo predlog zakona o vinu. Seji je prisostvoval v imenu poljedelskega ministra načelnik Ranković, v imenu finančnega ministra pa načelnik Petar Petrovič. Načrt zakona se je v načelu sprejel, naker se je prešlo na poednosti. Na prihodnji seji, ki bo jutri ob 16 se bo končal pretres v poednostih tega zakona. Nato pride na vrsto predlog zakona o vinoreji.

pristojen občni zbor in navaža imenoma podružnice v Dolu pri Ljubljani, Komendi, v Gorjah, v Trebnjem, v Cerkljah pri Kranju, St. Jerneju na Dolenjskem itd. Te pravne dobrote so se poslužili tako kmetovalci, ki jih je večina glavnega odbora odklonila osebno, kakor tudi posamezne podružnice Kmetijske družbe. Kmetovalci in podružnice, katerih člani so bili odklonjeni, so se pritožili pravčasno, in bi morale tvoriti te pritožbe posebno točko dnevnega reda občnega zbora. Toda predsedstvo Kmetijske družbe teh pritožb glavnemu odboru sploh ni predložilo, predsednik jih ni stavil na dnevni red občnega zbora in tudi o tej stvari ni pripustil nobene debate.

Toliko za danes. To so dejstva. Javnosti in oblasti pa prepustimo, da si napravi sodbo o poslovanju večine glavnega odbora Kmetijske družbe.

Louis de Brouckère

Z današnjim dopoldanskim belgrajskim brzovlakom prispe v Ljubljano v spremstvu g. dr. Topaloviča, centralnega tajnika delavskih zbornic, g. Louis de Brouckère. On je znamenit vseučiliški profesor sociologije in zgodovine v Bruslju, belgijski senator, član društva narodov in član predsedstva IL internacionalne. Znan je kot izborni govornik in strokovnjak v zunanjepolitičnih vprašanjih. Kot tak ni zavzel samo važnega mesta v domovini, ampak je odločno posegal tudi v mednarodni svet. Znano je, da se je zavzel zelo toplo za Jugoslavijo, ko je naperila lanske leto proti njej Italija znano kampanjo.

Na jug je bil poslan od svoje internacionalne, da prouči vprašanje Balkana. Radi tega se je podal v Sofijo, kjer je prisostvoval kongresu socialistične stranke, obenem pa da sliši mnenje socialističnih voditeljev o tem vprašanju.

Iz Bolgarije je odpotoval v Jugoslavijo, da dobi informacije tudi od te strani. Obenem se zanima za vse socialne ustanove v državi. De Brouckère je znan kot iskren in neustrašen pacifist. Njegovo mnenje bo merodajno tudi za stališče socialistične internacionalne napram balkanskemu vprašanju. Dosedaj je zastopal stališče: Balkan balkanskim narodom potom zveze balkanskih držav.

Senator De Brouckère v Zagrebu

Zagreb, 5. nov. (Tel. »Slov.«) Danes ob pol 17 je iz Belgrada dospel v Zagreb belgijski narodni poslanec in senator De Brouckère v spremstvu generalnega tajnika delavskih zbornic v Belgradu dr. Živka Topaloviča. Na kolodvoru so ga pričakovali zastopniki vseh delavskih organizacij in sindikatov, kakor tudi mnogo zagrebških časnika, s katerimi se je De Brouckère pogovarjal nekaj časa.

Ogledal si je še tekom današnjega dne delavsko zbornico in SUZOR. Danes zvečer ob osmih je imel predavanje v Kolu. Predaval je o Zjediniteljnih državah Evrope. Jutri dopoldne ob 9 odputuje v Ljubljano.

Drummond v Sarajevu

Sarajevo, 5. novembra. AA. Generalni tajnik Društva narodov sir Eric Drummond je prispel s svojim spremstvom v Sarajevo ob 13.50 z zakasnitvijo 20 minut. Na postaji so ga pričakovali zastopnik velikega župana Luka Miklavšič, komandant armije general Kalafatović, načelnik sarajevske občine Asim beg Mutevelić, skoro ves občinski odbor in velika množica. Sir Drummonda sta pozdravila zastopnik velikega župana in načelnik sarajevske občine, naker se je odpeljal z avtomobilom v hotel »Evropa«, kjer mu je bil ob 14 prirejen banket. Tekom banketa je zastopnik velikega župana predstavil sir Drummond skupino občanov, ki bodo v Sarajevu osnovali sekcijo prijateljev Društva narodov, kar je vzel sir Drummond z zadovoljstvom na znanje. Po banketu si je generalni tajnik Društva narodov ogledal sarajevske znamenitosti ter obiskal delžni muzej, mestno posvetovalnico, Begovo džamijo, tovarno preprog, vezenin in šolo za umetne obrti.

Sarajevo, 5. novembra. AA. Po čajanki, ki jo je priredil komandant armije general Kalafatović generalnemu tajniku Društva narodov Drummond, si je le-ta peš razgledal Sarajevo in krenil skozi ulice kralja Aleksandra in kralja Petra v hotel »Evropa«, kjer je bil nastanjen. Ob 8 zvečer je odšel na železniško postajo, da se odpelje z vlakom, ki odhaja ob 20.15 v Dubrovnik, kamor prispe ob 10.30 zjutraj.

Žorga obsojen na 5 let

Belgrad, 5. novembra. AA. Danes opoldne je bila v državnem sodišču za zaščito države razglašena obsodba proti Pavli Kastrinovi in tovarišem zaradi komunistične propagande. Pavla Kastrinova je bila obsojena na eno leto zapora, Marija Drakserjeva na 6 mesecev, Lazar Mešić na eno leto zapora a Jak. Žorga na 5 let robije. Obsojencem se všteje v kazni dosednji zapor.

Gustinčič in Kermavner prepeljana v sodne zapore

Belgrad, 5. nov. (Tel. »Slov.«) Danes sta bila izročena državnemu sodišču za zaščito države ing. Gustinčič in Dušan Kermavner. Jutri bosta prepeljana iz policijskih zaporov v zapore okrožnega sodišča.

Austrijski proračun

Dunaj, 5. nov. (Tel. »Slov.«) Vlada je danes v avstrijskem narodnem svetu predložila proračun za l. 1930. Finančni minister dr. Juch je v daljšem govoru utemeljeval predloženi proračun, v katerem se navzile lanski deficit računa s tem, da bo proračun izkazal 35 milj. šilingov dobička. Za pošto in železnico je predvidenih 190 milj. šilingov za investicije. Finančni minister pričakuje, da se bo brezposelnost nekoliko zmanjšala in da bo znašalo število podpiranih brezposelnih 99.000, dočim je to število letos znašalo 103.000.

Henderson o pol. položaju v Avstriji

London, 5. novembra. (AA.) Minister zunanjih del Henderson je izjavil v odgovoru na interpelacijo o političnem položaju v Avstriji, da razpravljate obe glavni avstrijski stranki o ustavnem vprašanju in da se skuša doseči revizija ustave na način, kakor je ta določen v parlamentarnih ustanovah v Avstriji. Angleška vlada se iskreno nada, da se povrnejo normalne razmere v Avstriji in da bo razoroženih onih 560 organizacij, ki zadržujejo napredek in ovirajo razvoj Avstrije. Vsak poskus, seči po drugih sredstvih, bi pomenil, da hočejo zapustiti dosedanje parlamentarno pot. Vsako vmešavanje v notranje zadeve Avstrije, tudi od strani Anglije, bi pomenilo resno ogrožanje mednarodnega miru in ravnovesja.

Sklicanje španskega parlamenta odgodeno

Madrid, 5. nov. (Tel. »Slov.«) Komentarji o oprostitvi Sancheza Guerre so prisilili diktatorja Primo de Rivera k izjavi, da je bila diktatura vedno za to, da državo privede do normalnega življenja. Ker pa se še vedno kažejo slabe razmere, se vlada ne sme v nobeni stvari prehiteti. Zato je vlada na svojem polu do stabilizacije razmer ustavila svoj korak, ter se seja poslanske zbornice, ki naj bi razpravljala o ustavnih vprašanjih, ne bo vršila ta mesec, temveč šele meseca januarja. Kakor se doznava, je vojno sodišče Sancheza Guerre soglasno oprostilo. Kljub temu pa generalni kapitan v Valenciji sodbe še ni potrdil. Primo de Rivera je izjavil navzlic mnogostranskemu domnevanju, da niti on niti nihče drugi (misli je na kralja) ni nikakor vplival na vojaške sodnike v Valenciji.

Neresnična vest o smrti kralja Jurija

Pariz, 5. novembra. AA. Snoči je radiopostaja na Eiffelovem stolpu razširila vest, da je umrl angleški kralj Jurij V. Postaja se je sklicevala na obvestilo, ki ga je o tem dogodku baje prejela od poročevalske agencije »Havas«. Vest je vzbudila v Parizu in Londonu in po vsej Evropi ogromno senzacijo. Danes pa objavlja »Havas« komunique, v katerem ugotavlja, da te vesti ni oddala. Preiskava je ugotovila, da je snoči tekom emisije nekdo poklical na telefon šefa postaje in se mu predstavil kot zastopnik agencije »Havas« in mu sporočil, da je umrl angleški kralj Jurij. Na postaji ni nihče podvomil o resničnosti te vesti, ki je bila takoj oddana po radiu v svet. Ker so se taki primeri v zadnjem času ponovili, obvešča »Havas« vse liste in ustanove, naj senzacionalna poročila vedno prekontrolirajo.

London, 5. nov. (AA.) Angleški kralj Jurij se je vrnil iz Sandringhama v London. Občinstvo mu je priredilo pri prihodu v London navdušene ovacije.

Zračni promet med Kanado in Anglijo

Pariz, 5. novembra. AA. »Havas« javlja iz Ottawe v Kanadi, da je predsednik kanadske vlade Mackenzie King objavil, da bo v doglednem času otvorena nova zračna črta med Kanado in Anglijo. Promet se bo vršil preko Grenlandije, Labradorja in Hudsonskega zaliva.

Nov protifašistovski atentat

Pariz, 5. novembra. AA. Iz Monaca poročajo, da je pred zgradbo tamošnje zveze italijanskih fašistov eksplodirala bomba. Eksplozija je povzročila samo materialno škodo.

Konkurenta umoril

Sofija, 5. novembra. AA. V Varni je bil izvršen senzacionalen umor. Umrjen je bil ugledni trgovec Dimitrije Radev, podpredsednik bolgarskega parobrodkega društva in borze. Umrjeni Radev je bil znan član nacionalno-liberalne stranke. Radeva je umoril član parobrodkega društva, s katerim je bil že dalj časa sprt. Umor je bil izvršen iz poslovnih razlogov. Morilec je Radeva najprej samo ranil. Radev se je pognal v beg, nakar ga je morilec dohitel in ga z nadaljnjimi strelji ubil. Govori se, da je morilec že pred desetiimi dnevi pretil, da bo Radeva ubil.

Dunajska vremenska napoved. Jasno. Na mnogih krajih jutranja megla. Temperatura bo malo spremenjena. V prostih legah jutraj slana, pozneje pa toplejše vreme radi južnih vetrov.

Uredba o ustanovitvi mestne policije

V Celju in Mariboru se ustanovita predstavništvi mestne policije

Belgrad, 5. novembra. AA. Predsednik ministrskega sveta je na osnovi čl. 55. zakona o notranji upravi predpisal uredbo o ustanovitvi predstavništva mestne policije v mestih izven sedeža banovin. Uredba slove:

§ 1.

Ustanavljajo se predstavništva mestne policije v Mariboru in Celju v dravski banovini, v Belovarju, Brodu na Savi, Varaždinu, Karlovcu, Koprivnici, Ogulinu, Osijeku, Sisku, Slavonski Požegi in na Sušaku v savski banovini, v Bihaču v vrbaski banovini, v Mostarju, Travniku in Šibeniku v primorski banovini, v Vel. Kikindi, Vel. Bečkerek, Vršcu, Kragujevcu, Pančevu, Senti, Somboru, Zemunu, Stari Kanizi in Subotici v dunavski banovini, v Vinokovcih, Vukovarju in Tuzli v drinski banovini, v Dubrovniku in Peči v zetski banovini ter v Bitolju, Velešu, Djakovici, Ohridu, Prizrenu, Prilepu, Prištini, Strumici in Štipu v vardarski banovini.

Eksodus nemških katoliških strank

Složen nastop centroma in bavarske ljudske stranke proti spremembi določb o ločitvi zakona

Berlin, 5. nov. (Tel. »Slov.«) Obe katoliški stranki v nemškem državnem zboru, centrum in bavarska ljudska stranka, sta danes označili svoje opozicionalno stališče glede stremeljenja vlade, reformirati pravne določbe o ločitvi zakona. Bivši pravosodni minister Bell je izjavil v pravnem odboru državnega zbora v imenu centroma, da je njegova stranka že pred daljšim časom prosila vlado, da začasno pri sedanjih posvetovanjih o kazenskem zakonu ne razpravlja o določbah glede reforme o ločitvi zakona. Dokler vlada na to prošnjo ne

§ 2.
Glede ustrojstva in delokroga ustanovljenih predstavništva mestne policije veljajo predpisi uredbe ministra notranjih del o ustroju in delokrogu predstavništva mestne policije z dne 8. oktobra 1929 l. »Službene Novine« številka 243 S. J. z dne 17. oktobra 1929. l.).

§ 3.

V krajih, navedenih v § 1. te uredbe, kjer obstojajo posebne policijske ustanove z nalogami mestnih policijskih oblastev, prenehajo le-te z 31. decembrom 1929. l., kjer pa občine opravljajo posle krajevnih policijskih oblastev, jih prevzamejo predstavništva mestne policije z 31. decembrom 1929. l. Bani bodo ukrenili vse potrebno, da prično 31. decembra 1929 poslovati v teh krajih predstavništva mestne policije.

§ 4.

Ta uredba stopi v veljavo z 31. decembrom 1929.

odgovori, se člani centroma ne morejo več udeleževati razprav v pravnem odboru.

Berlin, 5. nov. (Tel. »Slov.«) V pravnem odboru nemškega državnega zbora je prišlo danes do senzacionalnega eksodusa centroma in bavarske ljudske stranke. Bivši državni pravosodni minister Bell je izjavil, da je centrum že pred delj časom prosil vlado, naj odloži reformo glede ločitve zakona, do danes pa ni dobil nobenega odgovora. Centrum zato ne more sodelovati pri nadaljnjih posvetovanjih odbora. Slično izjavo je podal za bavarsko ljudsko stranko tudi poslanec Pfeleger.

Seje sejma odgodene

Varšava, 5. nov. (Tel. »Slov.«) Predsednik republike Moscicki si ni izbral nobene od obeh alternativ, ki mu jih je včeraj predlagal sejski maršal Daszyński, namreč razpust parlamenta ali odstavitev vlade. Odločitev je odgodil s tem, da je zasedanje sejma odgodil za trideset dni, dasiravno je bilo že vse pripravljeno za sejo, ki bi se imela začeti ob 12.

Sejski maršal je zaklenil glavna vrata, skozi katera so pred nekaterimi dnevi vdrl v postopje poslanske zbornice poljski častniki, obenem je strogo naročil sejskim stražnikom, da preprečijo neupravičen vstop. Ta odgoditev sej bo preprečila redni sprejem proračuna, katerega bo potem predsednik republike uveljavil potem svoje zasilne odredbe.

Senzacija o MacDonaldovi kapitulaciji

MacDonald baje sprejel vse Hooverjeve predloge — Snowden rešil situacijo

Pariz, 5. nov. (Tel. »Slov.«) »Echo de Paris« objavlja senzacionalna odkritja o pogajanjih med Mac Donaldom in Hooverjem. Dne 5. in 6. oktobra se je dal Mac Donald, navdušen po entuziastičnem sprejemu v Ameriki, zavesti do tega, da je pristal navzile tradicionalnemu načelnemu konfliktu med Ameriko in Anglijo o svobodi morja na dogovor, ki pomeni popolno kapitulacijo angleške teze. Anglija bi se imela s tem dogovorom odreči temu, da bi v vojni kontrolirala na visokem morju nevtralne ladje, angleški ladijski bazi v Halifaxu in Esquimo pa bi se morali razorožiti in opustiti. Pred podpisom in objavo tega dogovora je MacDonald vprašal za mnenje oba funkcionarja angleškega zunanjega urada, ki sta ga spremljala. Ta dva sta iznenada brzojavila v London, nakar se je Snowden kot namestnik ministrskega predsednika takoj telefonično zvezel z Macdonaldom in mu izjavil, da niti angleško javno mnenje niti javno mnenje dominijonov nikdar ne bo pristalo na to. Snowden je zagrozil s takojšnjo demisijo. Snowden je v najostrejšem tonu napadel Macdonalda, pri čemer se je revanžiral za znamenito brzojavko, katero mu je svoječasno poslal Macdonald v Haag, pa se je takrat vsebina brzojavke, ki je bila za Snowdena žaljiva, poglobila. Ta telefonični razgovor in kritika kanadskega ministrskega predsednika, o kateri se je mnogo pisalo v kanadskih listih, sta povzročila, da je Macdonald zapustil Ameriko, ne da bi se bil vezal, temveč je Hooverju samo obljubil, da bo predmetno vprašanje zasledoval dalje. Ta odkritja se zdijo precej fantastična, posebno z ozirom na sovraštvo reakcionarnih francoskih listov nasproti angleški delavski stranki.

lefončno zvezel z Macdonaldom in mu izjavil, da niti angleško javno mnenje niti javno mnenje dominijonov nikdar ne bo pristalo na to. Snowden je zagrozil s takojšnjo demisijo. Snowden je v najostrejšem tonu napadel Macdonalda, pri čemer se je revanžiral za znamenito brzojavko, katero mu je svoječasno poslal Macdonald v Haag, pa se je takrat vsebina brzojavke, ki je bila za Snowdena žaljiva, poglobila. Ta telefonični razgovor in kritika kanadskega ministrskega predsednika, o kateri se je mnogo pisalo v kanadskih listih, sta povzročila, da je Macdonald zapustil Ameriko, ne da bi se bil vezal, temveč je Hooverju samo obljubil, da bo predmetno vprašanje zasledoval dalje. Ta odkritja se zdijo precej fantastična, posebno z ozirom na sovraštvo reakcionarnih francoskih listov nasproti angleški delavski stranki.

Pred rekonstrukcijo romunske vlade

Bukarešta, 5. nov. (Tel. »Slov.«) Preosnova kabineta Maniu se pričakuje na dan 9. novembra. Ta dan bo stopil v veljavo novi zakon o upravni reformi, ki namesto dosedanjih trinajstih ministrstev določa samo deset ministrstev. Po tej reformi bodo odpadli tudi vsi ministri brez povelja. Obenem s preosnovo kabineta se bodo izvršile tudi velike spremembe v diplomatskem zboru.

Mironescu obišče Prago

Praga, 5. nov. (Tel. »Slov.«) Vaš dopisnik doznava, da bo romunski zunanji minister Mironescu med 15. in 20. novembrom odšel v Prago. Ta obisk ima samo namen, podčrtati dobre prijateljske odnose med Romunijo in Češkoslovaško, političnih ciljev pa nima. Mironescu bi imel priti v Prago že preteklo zimo, pri čemer pa je bil preprečen radi zimske katastrofe na češkoslovaških železnicah.

Čsl. soc. demokrati vstopijo v vlado

Praga, 5. nov. (Tel. »Slov.«) Ministrski predsednik Udržal se je pogajal z voditeljem čeških socialnih demokratov Hamplom, ki je izjavil, da je njegova stranka pripravljena, pogajati se radi vstopa v vlado, vendar pa je končna odločitev stranke odvisna od vladnega programa. Pogajanja s češkimi socialnimi demokrati se bodo nadaljevala.

Definitiven rezultat čsl. volitev

V smislu volivnega zakona se je sestala v ponedeljek osrednja volivna komisija, da izvede 2. in 3. skrutinijo. V prvem skrutiniju je bilo od 300 poslanskih mandatov zasledenih le 199, 100 mandatov je bilo razdeljenih v drugem in en mandat v tretjem (od preostalih nemških glasov so ga dobili nemški socialni-demokrati).

Definitivna razdelitev mandatov je torej ta:

	(preje)
Republikanci (agrarci)	46 (45)
Čsl. socialni-demokrati	39 (29)
Čsl. nar. socialisti	32 (27)
Komunisti	30 (41)
Čsl. ljudska stranka	25 (31)
N. socialni demokrati	21 (47)
Hlinkova ljudska stranka	19 (23)
N. kmečka zveza in nemška volivna skupnost	16 (18)
Čsl. narodni demokrati	15 (13)
N. ljudska stranka	14 (13)
Čsl. obrtna stranka	12 (13)
Madžarske stranke	9 (10)
N. narodni socialisti	8 (7)
N. nacionalci	7 (9)
Zidje - Poljaki	4 (1)
Liga	3 (0)

Senzacija je bila, da ni slovaška ljudska stranka več kandidirala dr. Tuka. Njen pooblaščenec je izjavil, da mesto njega kandidira slovaška ljudska stranka posestnika Penziškega. Dr. Tuka se bo najbrže sedaj sploh umaknil iz političnega življenja. Stranka utemeljuje svoje postopanje s tem, da je narod odločil dr. Tuko, ko je ta propadel v okraju, kjer je dobila stranka preje dva mandata. Stranka je pustila past! Tuko kot poslanca, posrbečela pa bo, da bo njegova eksistenca po reviziji procesa zagotovljena.

Akademiki!

Pri volitvah v SSLU volite samo »Slovensko listo«, katere zastopniki so s svojim delom v Sveto edini pokazali resno delo in pravilno umevanje nalog naše najvišje stanovske organizacije. Vsi za Slovensko listo, vsi za listo A!

Mirko Potokar

cand. iur.

predsednik Akademске zveze

Doklade za železniško in finančno osebje

Belgrad, 5. nov. (Tel. »Slov.«) Dosedaj so imeli svoje posebne doklade sodniki, upravni uradniki in po novem srednješolskem zakonu tudi srednješolski profesorji. Ministrstvo za promet je predložilo finančnemu ministru poseben pravilnik, po katerem naj se uredijo za prometno osebje pri železniških direkcijah in pri ministrstvu posebne doklade.

Doklade so fakultetske in direkcijske, in sicer obsegajo: 1. kategorija od sedme skupine naprej po 800 Din mesečno, t. j. 400 Din direkcijske in 400 Din fakultetske doklade, II. kat. od 3. skupine naprej samo direkcijske doklade; v III. kat. pa pride vpoštev samo ukazna skupina. Doklade torej znašajo: v I. kat. 800 Din, v II. in III. kat. 400 Din. Dalje dobivajo referentje mesečno 100 Din, šefi 100 Din in načelniki 200 Din doklade, tako da dobijo skupno referenti 500 Din, šefi 600 Din, načelniki pa 800 Din posebnih doklad.

Istotako je ministrstvo za finance uredilo na podlagi mnogokratnih intervencij fakultetskega osebja finančne stroške vprašanje novih posebnih doklad ter bodo tudi ti prejeli doklade po zgledu drugih uradnikov.

Ministrstvo za finance je predlog ministrstva za promet načelno sprejelo in odobrilo.

Gruški incident likvidiran

Dubrovnik, 5. nov. (Tel. »Slov.«) Radi pretepa med našimi in italijanskimi mornarji so bili premeščeni vsi v Dubrovniku nastanjeni orožniki, ki so danes odpotovali na nova službena mesta.

Dr. Skulj odpotoval v Belgrad

Zagreb, 5. nov. (Tel. »Slov.«) Mestni župan dr. Skulj je danes nenadoma odpotoval v Belgrad, da si je bila njegova pot določena za četrtak. Dr. Skulj ima v Belgradu rešiti nekatera zelo nujna vprašanja. V prvi vrsti se bo informiral pri merodajnih krogih o posojilu pri državni hipotekarni banki. Govoril bo tudi radi kuluka.

Pisatelj Miličević — umrl

Belgrad, 5. nov. (AA.) Davi ob 1.30 je preminul v prestolnici znani književnik in pesnik Veljko Miličević.

Miličević se je rodil l. 1886. v Čaglju v Slavoniji. V 8. razredu je bil izključen iz zagrebške gimnazije vsled sodelovanja pri socialistični »Naši Snag«. Maturiral je nato v Belgradu. Po univerzitetnih študijah je prišel v Sarajevo k »Narodu«, bil je za časa balkanske vojne poročevalec pri črnogorski vojski, postal dobrovoljec in črnogorski državljani in postal l. 1917 črnogorski justični minister. Ker je vlada kasneje protestirala proti krški deklaraciji, je demisioniral. Po vojni je bil časnikar v Belgradu in od l. 1923 pri »Politiki«.

Miličević je prišel zgodaj literarno delovati in že leta 1904. je objavil svojo novelo »Mrtvo življenje«. L. 1912. je izdal knjigo »Brezpotej« ter napisal več novel in povesti. Prevel je tudi več romanov, tako Farrerovo »Bilka«, Fromantierovega »Dominika« in Stendhalovo knjigo »O ljubezni«. Napisal je tudi mnogo esejev.

Belgrajske vesti

Belgrad, 5. nov. (Tel. »Slov.«) Danes so stopile v veljavo pirotke konvencije. V ministrstvu za zunanje zadeve se je sestavila komisija, ki bo odšla na jugoslovansko-bolgarsko mejo, da uredi vse potrebno.

Zakon o prenosu poslov na banovine bo jutri objavljen ali najkasneje pojutrišnjem.

Ban dravske banovine ing. Serbec se mu-di v Belgradu.

Belgrad, 5. nov. (Tel. »Slov.«) Danes se je dosedanj českoslovaški poslanik na našem dvoru g. Seba poslovil od českoslovaške osnove šole v Belgradu. Priporočal je dijakom in dijakinjam, naj se učijo srščine, ker je pač sedaj njihov kraj v Jugoslaviji in naj živijo v strogi poštenosti in globoki religioznosti, da bodo tako delali čast českoslovaškemu imenu.

Klementina HHrovatin, predmetna učiteljica na sr. tehnični šoli v Ljubljani je napredovala iz 2.-II. v 1.-II.

Cigarete »Vardar« v zavojčkih po 20 in 100 kosov je izročila tobačna uprava v promet. Te cigarete se delajo na nov način.

Drobne vesti

Capetown, 5. novembra. AA. Tu je neka žena porodila 6 moških otrok. Trije so kmalu po porodu umrli.

Pariz, 5. novembra. AA. Včeraj se je sestala v Parizu diplomatska konferenca, da se stavi mednarodno konvencijo o ravnanju s tujci in o položaju tujih podjetij. Na konferenci sodelujejo zastopniki 40 držav.

Sofija, 5. novembra. AA. 12. novembra prispe v Sofijo v poset načelnik varšavske občine v spremstvu nekaterih občinskih odbor-nikov.

Skalovje na progi

Preprečena železniška nesreča — Med Zagorjem in Savo
Čiščenje proge

Ljubljana, 5. novembra.

Ko smo včeraj poročali o strašni železniški katastrofi v Rajhenburgu, smo se uvodoma tudi spominjali velike železniške katastrofe, ki je med vojno doletela vlak med postajama Zagorje in Sava. Skoro do pike taka ali še večja katastrofa bi se bila mogla pripetiti na istem mestu danes zgodaj zjutraj. Rotacijski stroj v Jugoslovanski tiskarni se je še vrtel, ko je tiskal poročilo o rajhenburški nesreči, ko je bila med postajama Zagorje in Sava odvrnjena še strašnejša katastrofa.

Železniška proga med tema dvema postajama je sploh najnevarnejša v vsej Sloveniji. V ozki soteski Save teče železnica pod strmimi deloma tudi odsekanim hribom. Vsako pomlad in jesen nagajajo tukaj kameniti plazovi. Lani, ob velikih snežnih zametih, je tukaj proga največ trpela.

Sedaj, med jesenskimi deževjem se je stvar ponovila. Dež je zrahljal v hribu skalovje, ki se je utrgalo s hriba in zavalilo na progo ter jo popolnoma zasulo. Kameniti plaz je davi ob 2.10 opazil čuvaj-obhodnik. Naloga teh čuvaj-obhodnikov je, da pregledujejo določeni del proge, ki ga morajo točno po predpisih večkrat na dan obhoditi in ugotoviti, če kaj ni v redu. Tako je ponoči služboval obhodnik ob svitu službene svetilke naletel sredi proge na ogromno grmado kamenja, ki je pokrivalo oba tira. Takoj je vedel, kaj se je zgodilo. Obenem se je spomnil, da sta na sosednjih postajah, na Savi in v Zagorju dva tovorna vlaka, ki mo-

rata vsak čas privoziti mimo in se ravno tu, blizu zasutega mesta, križati. Čuvaj je tekel na vso moč do prve čuvajnice, od koder je obvestil telefonično obe postaji na Savi in v Zagorju o katastrofalnem plazu na progi. S tem je vrli čuvaj preprečil ogromno katastrofo. Če bi okleval le nekaj minut, bi gotovo bila že oba vlaka spuščena s postaj in velikanska neizogibna. O plazu na progi sta bili obveščeni progovni sekciji ljubljanske glavne postaje in železniške direkcije, ki sta takoj odposlali na mesto reševalno ekspedicijo. Delavci so pričeli takoj s čiščenjem.

Na progi je ležalo deset ogromnih skal, od katerih je najmanjša tehtala najmanj 3000 kg. Vse skale skupaj so merile približno 14 kubičnih metrov. V obeh smereh so bili seveda ustavljeni vsi vlaki.

Ob četrti na 8 je bil očičen levi tir proge, tako, da je mogel pasirati Orient-ekspres, ki je prišel v Ljubljano z 220 minutami zamude. Zamude so imeli tudi drugi vlaki, tako na primer dunajski brzovlak 170 minut, ostali vlaki, zlasti jutranji osebni vlaki pa so imeli manjše zamude.

Skale so zelo deformirale oba tira. Levega še ne toliko, vendar so ga morali brž popraviti. Desni tir je bil prost skal ob 11 dopoldne. Bil je zelo deformiran ter so ga še popoldne popravljali.

Škoda radi plazu razmeroma ni velika. Mogla bi biti seveda ogromna, če ne bi bil plaz pravočasno opažen.

Jubilej dveh slovenskih pisateljev

Jos. Ogrinca in Jos. Benkoviča.

Nedavno je ljubljanski radio vzel v svoj program eno glumsko pokojnega pisatelja Josipa Ogrinca. Pri tej priliki smo se spomnili tega starejši generaciji dobro znanega pisatelja, ki si je napravil ime s svojimi neprekosljivimi obrazy iz narave, pa tudi s povestmi in veseloigami; bil je učenec Stritarjeve. Letos 13. maja je bila 50 letnica njegove smrti; umrl je 35 let star kot gimnazijski profesor v Vinkovcih; bil je doma iz Podgorja pri Kamniku.

Letos je bila tudi 60 letnica rojstva njegovega nečaka slovenskega zgodovinarja in pisatelja Josipa Benkoviča, ki je umrl 5. novembra (včeraj je bila obletnica njegove smrti) 1901 v Veleševem, kamor je prišel na bolezenski odhiti iz cistercijskega samostana v Stični. Bil je rojen leta 1869 v Kamniku kot sin sestre pokojnega Ogrinca. Nečak je obširno popisal življenje in dela svojega strica v »Domu in svetu« leta 1900 (tudi Vatroslav Holz je pisal o njem v »Ljubljanskem Zvonu« istega leta). Josipu Benkoviču pa je postavil spomenik g. Viktor Stejskal v »Domu in svetu« leta 1901. — Blag jima spomin!

Ob cerkvi v Tunjicah

Tunjice, 4. novembra.

Tja skozi boršče in gmajne, po samotnih, blatnih potih, mimo otožnih, samotnih kmečkih domačij me je pot zavedla v Tunjice. Zanimala me je cerkev na gori, ki jo je bil o veliki noči ugonobil požar. In bi bil rad izvedel, kako kaj zdaj izgleda daleč v dolino vidni božji hram v Tunjicah.

Še pred meseci, ko sem bil zadnjikrat hodil tam okrog, je bilo okrog cerkve vse razvlečeno, vse v znamenju dela. Okrog cerkve so hodili delavci, med njimi župnik, vsi pridni ko mravlje, vsi potni in zavijanih rokavov... In so delali in delali dan za dnem, še v nedeljah — zakaj mudilo se je. Cerkev je bila odkrita, vsa ko deževje bi bilo razmočilo zidovje in mu tako očitno škodovalo. Zato so domačini pritiskali z vso silo. Delali so tlako vsi brez razlike, po točno določenem redu.

Cerkev je zdaj lepo pobeljena, nudi vam prav okusen pogled. Vsa dela, kolikor zadevajo popravo, potrebno radi požara, so za leto in v glavnem dokončana. Od avgusta sem se ne dela več. Kupole in del kora so pokrili, spomladi se uredita še zvonika.

Vsa dosedanja dela so stala okrog 350.000 Din in so vsa že plačana. Les so dali domačini in podjetniki iz okolice popolnoma zastoj, tudi ročna dela in del drugih del je bilo izvršenih brezplačno. Če bi bilo treba plačati vse, bi bilo treba za celotno popravo tunjske cerkve šteti okroglo milijon dinarjev. Samo bakrene pločevine se jo porabilo za kupolo, kor in del prezbiterja 832 kvadratnih metrov; razen tega še okrog 250 metrov navadnega pleha. Lesa se je porabilo okroglo 250 kubikov ter je njegova vrednost skupno z dve tretinskim brezplačnim delom ogromne vrednosti. F.S.

Napredujemo z lastno silo

Napredek v Dolenjem Logatecu.

Dolenji Logatec.

V nedeljo 27. oktobra so se blagoslovila v Dolenjem Logatecu v vasi Brod nova regulacijska dela.

Skozi vas Brod teče potok Logaščica, ki je ob deževju razdelil celo vas na dva dela, med katerima je bil češče vsak osebni in še posebno vozni promet ali docela nemogoč ali pa silno otežkočen.

Ta potočna struga se je letos obojestransko omejila z 2 m visoko betonsko škarko, iztrebila in poglobila so se potočna tla, tako da je širina struge povečana na 13 m, zunanji teren pa se je zasil do vrha škarpe. Na ta način je prišlo vseh pet cestišč izven območja visoke vode. Preko potoka se je zgradil prostori, na enem koncu močno delata železotavrni most, radi česar je možen prehod od petih voznih smeri. Struga je dobila lahko upognjeno vijugasto smer, pri čemer se je tu ali tam pokazala potreba, da so se odrezala posamezna obrežna zemljišča.

Dosedanja napajališča so se popolnoma opustila ter napravilo napajalno korito izven struge s priključkom na vodovod. Skozi celo vas je visoka škarka zavarovana z železno ograjo ter vsi prehodi električno dovoljno razsvetljeni. Napravilo se je lepo in prostorno perišče za vsakršno stanje vode, poleg njega pa je v kontrolo vodnih razmer viden vodomer.

Radi predrugačene situacije se je morala podreti stara kapelica, ki pa po slogu ni imela nikake vrednosti. Namesto te pa se je postavilo novo znamenje, izdelano po načrtu Plečnikove šole, ki vzbuja posebno pozornost. Lice znamenja je trojno in vidi se, kakor bi posamezni reliefi, ki značijo sv. Družino, kar družili celo vas v eno. Kdor je videl to vas prej in jo vidi sedaj, se tej nagli spremembi ne more dovolj načuditi. Ko bodo prihodnje leto še nekateri posestniki adaptirali zunanost svojih hiš, ko bo ostala struga izven vasi še dopolnjena in ko bo cesta proti Martinhrbitu dovršena, tedaj bo ureditve te vasi res idealna. Brojsko polje se bo ravno radi te ceste in ugodne lege plemenitilo v stavbeni svet.

Hvalevreden je način, po katerem se v Dol. Logatecu rešujejo gospodarske zadeve. Poleg brezplačnega odstopa zemljišča za ceste in regulacijo samo, so posestniki vasi Brod sami in prostovoljno zbrali preko 40.000 Din, dočim je vse druge stroške prevzela občina ob pomoči občinskega odbora. Zato je kaj primeren napis na vidnem delu nad periščem: »V slogi je moč.«

Slavnost otvoritve je kljub nesigurnemu vremenu potekla kaj lepo. Na predvečer je bila bengalična in električna iluminacija, ki je bila radi vodnih refleksov podobna beneškemu večeru. Blagoslov je izvršil ob prisotnosti domačega g. župnika Remškarja vrhniški g. dekan Kete. Sodelovala je godba Kat. prosvetnega društva v Dol. Logatecu in pevsko društvo Sloga v Dol. Logatecu. Jako lep je bil obred otvoritve. Dva najstarejša gospodarja sta po blagoslovu prerezala zaporne vence na vsaki strani mostu in si podala roki. Nato sta dva najmlajša gospodarja pognala vsak s svoje strani preko mostu svoje vozove in most prekrizala. Istočasno pa je na perišču zaprta vrsta deklet v narodnih nošah. — Nato je imel otvoritveni govor g. župan Gabriel Oblak, opisal zgodovino dovršene dela in poudarjal potrebo vzajemne slege. Kot občinar se je zahvalil g. županu g. Jože Skvarča, a gospod srečki poglavar Poklukar je častil na delu tako občini kakor vasi Brod. Ob sviranju državne himne se je zaključila slavnost v zadovoljstvo vseh.

Slovenska naselbina v Chicagi

Chicago, 15. oktobra.

Po številu in velikosti zavzema slovenska naselbina v Chicagi drugo mesto. Bo tu 15 do 20 tisoč naših ljudi, razkropljenih vse križem tega babilonskega vlemesta. Najbolj kompaktno so naseljeni naši ljudje na zapadni strani mesta okrog slovenske cerkve sv. Štefana in slovenske šole. Precej jih je v okolici Lawndale, kjer ima svobodomiselnost S.N.P.J. svoj glavni stan. Nekaj sto družin je v južnem delu mesta okrog slovenske cerkve sv. Jurija. Ostali so raztreseni vse križem. Več družin je najti v severnem delu mesta, več v Pullmanu, skupina na Halstead, potem v predmestju Cicero itd. V Chicagi bo tudi kakih 1000 do 1500 prekmurških rojakov. Ako bi vse to skupaj zbrali, bi najbrže dosegli število 15 do 20 tisoč. Slovenskih podpornih društev v Chicagi je več kot 50. Nekatera izmed teh društev imajo bogate blagajne.

Slovensko naselbino sv. Štefana je zelo povzdignil frančiškan pater Kazimir Zakrjšek, ki je pozidal obsežno slovensko farno šolo in tudi drugače, zlasti z ustanovitvijo slovenske tiskarne, je obrnil vso slovensko javnost po Ameriki na Chicago kot središče. Zdej župnikuje tukaj frančiškan pater Anzel Murn, ki se trudi za napredek naselbine.

Slovenska trgovina v Chicagi ni hudo razvita. Imamo par večjih trgovin, nekaj malih trgovin in obrtnikov. V takem vlemestu je težavno konkurirati z veletrgovinami, kjer se dobi različna in bogata izbira. Pač manjka kapitala. Vendar trgovci, kolikor jih je, prilično zadovoljivo prosperirajo.

V Chicagi imajo Slovenci dve bogati posojilni in stavbinski društvi. Eno pa je deloma v slovenskih in deloma v čeških rokah. Najstarejše stavbinsko in posojilno društvo je »Slovenski Dom«, katerega premoženje znaša nad pol milijona dolarjev. Drugo pa je Jugoslovansko stavbinsko in posojilno društvo, ki tudi lepo prosperira. — V Chicagi izhajajo dva slovenska dnevnika, »Amerikanski Slovenec« je katoliški dnevnik, kateri ima točno največjo cirkulacijo po Ameriki izmed vseh drugih dnevnikov. »Prosveta« je dnevnik, ki ga izdaja S.N.P.J., socialistični list. Izdaja se tukaj tudi tednik »Proletarec«, glasilo Jugoslov. soc. stranke, in »Mladinski list«, ki ga izdaja S.N.P.J. za svojo mladino.

Slovenska naselbina v Chicagi zadnja leta rapidno narašča. Vzrok tega je, da slovenski rudarji po svojih revirjih najdejo vedno manj zaslužka in dela. Od dela jih izpodirajo moderni stroji, kateri delo hitreje opravijo in donajajo bogatim lastnikom večje dobičke. Tako n. pr. po Minnesoti, kjer je delalo po železnih rudnikih po tisoč in več rudarjev, danes imajo po par parnih lopat, s katerimi nakladajo rudo, zraven le par delavcev, da pazijo na stroj in opravijo tam, kamor stroj ne more blizu. Na stotine pa jih je izgubilo kruh radi stroja. Ti se sedaj preseljujejo v industrijska mesta za delom. Drugim zopet odraščajo sinovi in hčere, za katere ni dela v rudarskih revirjih. Tako odhajajo družina za družino v večja mesta. V Chicago se priseli vsako leto veliko takih družin. Ako pojde tako naprej, obeta biti slovenska naselbina v Chicagi še prav številna.

Prvi Slovenci so prišli v Chicago okrog leta 1850, bili so to ponajveč nekaj rokodelcev in nekaj krošnjarjev iz Kočevja in Bele krajine. Tukaj je začel izhajati prvi slovenski časopis v Ameriki »Amerikanski Slovenec« leta 1891, katerega je začel izdajati rojak Anton Murnik. Lis' izhaja še danes in sicer kot dnevnik. Poznaje se je v Chicagi ustanovilo še več raznih slovenskih listov kot »Zora«, socialistični list, »Glas Svobode«, svobodomiselnost list, »Prosveta«, glasilo S.N.P.J., katere še danes izhaja, »Glasilo K.S.K.J.«, ki sedaj izhaja v Clevelandu, in še nekaj drugih listov, ki so pa nekaj časa životali in potem zaspali. — Chicago ima tudi celo vrsto kulturnih pevskih in dramskih društev in klubov. Koliko časa bo vse to ostalo slovensko, je pa seveda vprašanje.

Nekateri pravijo in trdijo, da je vzrok, da nas doma v domovini omalovažujejo radi posameznih slučajev, ko včasih kdo pride izmed naših delavcev v domovino in tam bolj prežet veselja in ginjenja, kot mogoče vinskega duha, pokaže morda svojo neotesanost. Ako je to res, se domovina moti, ako sodi vse po takih slučajih. Te dni sta dospela iz domovine med nas dva pevška umetnika. Vsa čast in priznanje njima! A polomila sta ga v tem, da sta šla h Columbia Phonograph Co. in tam zapela na ploščo dva zelo razposajena komada. Ta plošča, oziroma komada na tej plošči nista priporočljiva za noben slovenski dom, ker sta za mladi svet naravnost pohujšljiva. Vsa ameriška Slovenija to obsoja. Umetnike, ki bodo še prihajali v Ameriko, prosimo, in to bo le njim v korist, da se poprej informirajo o ameriških Slovencih, kdo in kaj smo. Radi sprejemamo vse, kar je lepega, in resnično pravo umetnost. Bezniške pohujšljive pesmi pa odklanjamo! — Kvantanja ne maramo! *

Smrtna kosa. V Chicagi je preminul rojak Matija Zlogar, star 80 let, rodom iz Vidošič pri Metliki na Belokranjskem. — V South Chicagi je preminula rojkinja gospa John Maurer. — V Kanadi v Trail, B.C. je ubilo slovenskega fanta Nikolaja Verzun, od kje je, pa poročilo ne omenja.

Ne mučite svojih otrok z ribjim oljem, ampak dajte jim

JEMALT

Jemalt je zlato-rumeni prašek, prirejen s 30% ribjega olja in suhim sladnim ekstraktom, čegar redilnost je splošno znana. Dobiva se v vseh lekarnah.

BAYER

Prehladi

prično po navadi z nahodom. Druga resnejša obolenja lahko sledi. Tu pomagajo

ASPIRIN- TABLETE

ki imajo dobrodejni vpliv pri vsakem prehladu in preprečijo nadaljnje nevarnosti.

Zahtevajte samo originalni zavoj „Bayer“ z modro-belo-rdečo banderolo.

Naši nasadi in mladina

Ljubljana.

Ko sem šel na praznik 1. nov. ob 11 prot Vegovi ulici, sem opazil kakih šest dijakov v starosti okrog 14 let, tedaj v letih, ko bi morali imeti vsaj že nekaj pameti in razsodnosti, ko so skakali po novih rušah okrog drevja in majali drevesa, ki so bila pred kratkim nasajena po Vegovi ulici. Mislim, da ni nobenega ljubljancana, ki bi ne priznal krasne ureditve Vegove in drugih ondotnih ulic, delo našega mojstra Plečnika, stojičeno ob precejšnjih stroških mestne občine ljubljanske, a sedaj naj to vse zapade podivjanosti naše mladine in drugega občinstva, ki nima najmanjšega smisla za varstvo mestnih nasadov in lepote ljubljane. Obrnil sem se s posebno prošnjo na g. prosvetnega šefa, da da navodila vsem šolskim vodstvom brez izjeme v Ljubljani, da pouče mladino o naših lepih ljubljanskih nasadih, o potrebi njih varstva in da se jim razloži, kakšna škoda se dela mestni občini in njenemu prebivalstvu z uničevanjem naših nasadov, če ni nikogar, ki bi se zavzel za naše nasade in parke, ki jih tuji občudujejo, a naši ljudje iz lahkomišelnosti teptajo in uničujejo. Naravno je, da sem dotične šolske pobline prav pošteno odstranil od njih početja. Na lep urejenem starinskem zidovju, ki je sedaj okras okoli in niso nikake razvaline, kakor jih je nekoč nek list imenoval, so postavljene klopi pokvarjene in raznežene na vse strani. Ako ne bo druge pomoči, bomo primorani ustanoviti v Ljubljani društvo v varstvo mestnih nasadov in tuje lastnine. Pa tudi starši so poklicani, da svoje otroke primerno pouče in posvare, ker drugače so itak odgovorni za napravljeno škodo. V prihodnje bodem dotične razposajence izročil stražniku. Malo manj športa, manj kina in mnogo več smisla in spoštovanja do mestnih nasadov in tuje lastnine v splošno! — Ivan Frelj.

Preprečena nesreča na kočevski progi

Ribnica, 5. novembra.

Včeraj 4. t. m. bi se bila na kočevski progi med postajama Vel. Lašče in Ortnik pod vasjo Retje skoro zgodila huda nesreča. Preko železkega prelaza je privozil enovprežni voz posestnika Franca Koprivška iz Petrovč pri Celju. Na vozu so bili še njegova žena in dva mala otročiča. Zadaž za voz pa je bil privezan z motvozom še en konj. Voznik, ki je zavozil na progo, ni opazil, da prihaja od Grosupelja proti Kočevju vlak 9314. Še le, ko je bil vlak čisto blizu, je opazil grozečo nevarnost. On, žena in otroka so bili naenkrat v smrtni nevarnosti. Imel pa je Koprivšek toliko prisotnosti duha, da je brž z vjetmi potegnil voznega konja na stran in s tem tudi voz in sebe rešil smrti. Pač pa je stroj zagrabil zadnjega konja in ga vlekel kakih 10—15 metrov daleč, dokler se ni vlak ustavil. Izpod stroja so izvlekli močno poškodovanega konja, ki ga je moral vzeti ribniški konjač.

Ljudem se — hvala Bogu — ni zgodilo nič hudega.

Za kazen v Trbovlje!

Trbovlje, 5. novembra.

Mlad, 20 letni Dragomir Petrovič, natakhar v Belgradu, in še dva druga tovariša, so se nekaj pripravili s policijskim pisarjem v Belgradu, ki je bil nekoč slučajno njihov sošolec. To jih je zapeljalo, da so šli predaleč in da so ga zelo razžalili. Pri tem so najbrže tudi sicer prišli navskrižje s paragrafi. Dobili so za kazen 3 dni zapora in bili internirani. Natakhar Petrovič je bil prigan v Trbovlje, ona dva pa v Celje. Občina je dobila obenem nalog, da Petroviču preskrbi delo, a tu je bila že težava. Podjetje Dukič se je branilo vzeti v delo mladega, v lakste čevlje obutega in v čedno obleko oblečenega gospoda, ki pa je poleg tega bil še brez dokumentov, brez katerih podjetje ne sme nobenega delavca zaposliti. Nastale so težave, pri katerih je morala posredovati občina. Odkazalo se mu je nato stanovanje v baraki za samec. A Petroviču menda slavnjača, kakor tudi blato, ki bi ga moral dnevno gaziti s svojimi lakastimi čevlji, ni dopadlo, zato jo je še isti večer popihal iz Trbovelj ter se tako ognil dnevni prijavi na občini.

krino TEL 2730
DVOR
LIUBLJANIKI

Pustolovščina divjega zapada!

„Pljačkaši pacifika“

Drzni Rex Bell v borbi z roparskimi apaš-pljačkaši pacifika. Blazna borba v drvečem brzovlaku, zmaga pravice nad krivico.

Ob 4., 7/4 na 7., 7/4 8., 9 uri.

Slovita zagrebška restavracija
AROKŠA PIVNICA
ZAGREB — Gajeva ulica 9
je prešla s 1. novembrom le-
tos v roke slovitega, izur-
nega strokovnjaka g. CIRILA
TRATNIKA, kar je obenem
tudi najboljšo jamstvo, da
ostane ta stara in odlična
gostilna tudi nadalje
naprijetneje shajališče
Zagrebcanov in vseh, ki pri-
dejo v Zagreb. — Izborna ku-
hinja! — Prvo vrstna pijača!
Meščanske cene! Solidna postrežba! — Vsako
soboto in nedeljo vojaška godba.

Koledar

Sreda, 6. novembra: Lenart (Lenko) opat.

Osebnosti

== S počte. Za služitelje(ice) 2. skupine so
postavljeni: Alojzij Foršnerič, Jerolim Crljenko,
Olga Prešernova, Anica Tankova, Justina Salehar-
jeva, Bogomila Zupanova in Vida Hribarjeva pri
oblastni pošti in brzojavni upravi; Ljudmila Ko-
prinska v Škofji Loki in Marica Wirthova v St. Ilju
v Slov. goricih. — Napredovali so za manipulante
III. kat. 3. skup. zvaniki(ice) 3. skup.: Alojzij
Škerjanc pri pošti podružnici Štev. 7 v Ljubljani
(Šiška), Matko Kucler na kolodvorski pošti v Ljub-
ljani, Iv. Kavčič in Iv. Vrančič pri 3. ter. teh. od-
seku v Ljubljani. Ant. Pečar v Ljutomeru ter Jelka
Spacapanova in Gabrijele Vidmarjeva pri oblastni
poštni upravi. — Premeščeni so: inspektor I-5 Mi-
roslav Matjašič iz Skopljia k oblastni pošti in brzo-
javni upravi v Ljubljani; pb. ur. II-3 Nikola Pe-
trovič iz Groke v Mursko Soboto, Iva Kranjčeva iz
Zagorja ob Savi na ljubljansko glavno pošto; z
Bleda: Vavlar Kunst na mariborsko glavno pošto,
Rajko Koritzky, Danica Kobalova, Fr. Znidarič in
Tončka Simčičeva na glavno pošto v Ljubljani;
Francka Kappusova v Trzin, Srečko Staut in Fr.
Urbšič na kolodvorsko pošto v Belgradu; pb. ur.
II-5 Jože Čuček na ljubljansko glavno pošto in
Hinko Fajdiga v Rogoško Slatino; pl. manipulanka
III-3 Anica Hudalova v Rogoško Slatino; zvan.
1. skup. Fr. Erčulj v glavne na kolodvorsko pošto
v Ljubljani; zvan. 2. skup. Vinko Borštnar z Bleda
na Jesenice na Gor.; zvan. 3. skup. Ida Tavčarjeva
iz Guštanja v Mežo in Joško Drinovc s kolodvor-
ske na glavno pošto v Ljubljani; služ. 1. skup. Fr.
Goja iz Trzin v Škofjo Loko in služ. 2. skupine
Marija Zimmerlertova iz Meže v Guštanju. — Poroka:
pb. ur. II-3 Kornelija Fürstova v Slov. Bistrici je
vzela za moža obratovodjo Riharda Ulbla. — Pre-
stavek službe: zvan. 1. skup. Valentin Gorup na
mariborski glavni pošti je odpuščen iz državne
službe. Zvan. 3. skup. Marija Zenova roj. Kopitar-
jeva je podala ostavko na poštno službo. — Izkuš-
njo za vodstvo pogodbenih pošt so napravili: Aloj-
zij Tekavec, Aleksija Pakarčeva, Joško Knez in Jo-
žica Kovčičeva.

== Poročil se je na Brezjah g. Martin Oro-
žen, Ribčev iz Turja, z gđ. Krulčev. Bog daj
srečo!

Novi grobovi

+ Grof Rudolf Margheri. Iz St. Petra pri
Novem mestu nam poročajo: V nedeljo ob pol 10
zvečer je umrl grof Rudolf Margheri, vladni
svetnik v pokoju in graščak v Starem gradu. Do-
čakal je lepo starost 75 let. Bolehal je že par let,
a eno leto sem je neprestano v postelji sedeč, trpel
hude bolečine, ki jih je prenašal potrpečljivo in
vzdržno. Pokojni grof je bil zadnji možki potomec
znane rodbine Margheri di Commandona. Pogreb
bo v sredo. Ob 11 se bo blagoslovilo truplo v graj-
ski kapeli v Starem gradu, nakar se bo položilo
v počitku v družinsko grobnico v St. Petru.

N. p. v m!

Vsaj dinar za Slovensko Stražo

La Bruyère:

Raztresenec

(Prevel Tone Ingo.)

Ménalque pride po stopnicah, odpre vrata,
da bi odšel, jih zapre: tedaj opazi, da je
še v jutranji obleki, vrne se in se natančno
pregleda: obrat je napol, meč ima na desni,
nogavice na petah, srajco iz hlač. — Ko ko-
raka po trgu, hipoma začuti silen udarec v
prsah ali v obraz; ne slutí, kaj bi moglo biti,
še le ko odpre oči in se predrami, se najde ali
pred ojem kakega voza ali pred dolgo desko,
ki jo nosi delavec na ramenih. — Nekoč se je
zaletel v slepeca, se zamotal med njegove no-
ge, da sta oba padla vznak, vsak na svojo stran. — Išče, krega se, kriči, se razvema,
kliče svoje slugе drugega za drugim: vse mu
izgubijo, vse založijo; zahteva rokavice, ki jih
drži v rokah, kot tista ženska, ki je zahtevala
svoj pajčolan, a ga je imela na obrazu. Stopi
v dvorano, gre pod lestencem, pa se obesi
nanj njegova lasulja in obvisi; vsa družba
gleda in se smeje; tudi Ménalque gleda, še
glasneje se smeje kot drugi in tudi on išče
tistega, ki mu manjka lasulja. — Ko hodi
nekaj časa po mestu, se mu hipoma zazdi, da
je zašel in razburja se in vprašuje, kje je;
ko mu pokažejo njegovo ulico, stopi nazadnje
v svojo hišo, odkoder pa takoj zbeži, misleč,
da se je zmotil. Na ulici naleti na kočijo in
skoči vanjo: kočijaž prepričan, da se vrača s
svojim gospodarjem, požene; Ménalque izstopi,
prekorači dvorišče, gre po stopnicah, pre-
leti pred sobo, sobo, kabinet; vse mu je do-
mače, nič mu ni novega; sede, si odpočije, je
doma. Gospodar pride: Ménalque vstane, da
ga sprejme, ljubezniv je z njim, veli mu sesti;
govori, premišljuje; gospodar je nestrepen,
govorjen; Ménalque ni nič manj, a ne reče

* La Bruyère je znan francoski moralist iz
konca 17. stoletja. »Les Caractères« je njegovo
edino delo, ki ga po dovršenosti stila in nedo-
sogljivem opisanju portretov in običajev,
stavila med najboljše francoske stiliste.

Mala kronika

* JASNO JE, da preteklo nedeljo pri-
ložene položnice veljajo samo za tiste, ki so
v svoji zaposlenosti prezrli poravnati na-
ročnino za november ali celo prejšnje me-
sece. Radi hitreje odprave se pa položnice
prilagaja kar za vse naročnike.

* Seja centralnega tajništva delavskih
zbornic. Danes je prišel seja centralnega taj-
ništva delavskih zbornic. Seja je važna radi tega, ker
se bode obravnavalo vprašanje revizije socialne
zakonodaje. v prvi vrsti pa reorganizacija delavskih
zbornic z ozirom na novo ureditev države po bano-
vinah. Za sejo vlada veliko zanimanje, ne le med
delavstvom, ampak tudi med vsemi faktori, katerim
je ureditev države in sožitja vseh slojev glavni cilj.
Seja se vrši v posvetovalnici palače Delavske zbor-
nice na Miklošičevi cesti in se je udeležile zastopniki
vseh delavskih zbornic.

* Zadnja pot Joška Jeromna. Včeraj dopol-
dne so prepeljali pokojnega Jeromna, ki se je
bil smrtno ponesrečil pri zadnji železniški kata-
strofi v Rajhenburgu, na njegov dom v Stoži-
cah. Popoldne ob treh se je od tam vršil na
pokopališče sprevod ponesrečenca. Ob samotni
hiši sredi ljubljanskega polja se je že mnogo
pred to uro zbralo vse polno prijateljev, znanc-
ev, zlasti stanovskih tovarišev pokojnika. Pri
žalostnem pogrebu, dolgem, kot ga še ni videla
Ježica, je igrala železničarska godba. Železni-
ško ravnanstvo so zastopali dr. Fatur, na-
čelnik administrativno-pravnega oddelka, ing.
Finc, vršilec dolžnosti načelnika strojnega
oddelka. Prišla sta tudi načelnika obeh ljub-
ljanskih kurilnic, ing. Weinberger in ing.
Gliha. V spremstvu so nosili okrog 10 vencev,
ki so jih pokojniku kot zadnji spomin poklo-
nili: rodbina, žena, tovariši v kurilnici, društvo
strojevodij in društvo kurjačev, uradništvo na
direkciji, tovariši iz Zagreba in drugi znanci.
Na grobu je pokojniku govoril upravnik društva
strojevodij, g. Rupnik, ter zastopnik društva
kurjačev iz Zagreba.

* Pazite na starine! Spomeniški urad opo-
zarja tem potom gg. župnike in druge, ki imajo
opraviti z upravo cerkva, naj bodo skrajno pre-
vidni pred različnimi neznanci, ki se zanimajo
za starine in jih skušajo na en ali drug način
pridobiti. Eventualne legitimacije naj si dobro
ogledajo, ker različni neznanci porabljajo vse
mogoče trike, da dosežejo svoj namen. Tako se
je v zadnjem času zgodil slučaj v kamniškem
okraju, da se je nekdo izdal za muzejskega
uradnika in tako odnesel več predmetov, izro-
čenih mu v dobri veri. Poverjeniki, ki zbirajo
za muzej, so vsledkar v dotičnem kraju znani
ljudje; neznance pa, ki bi se za to izdajali, pa
javljajte žandarskim postajam.

* Napad na župana. Iz Hrastnika: Napad
je izvršil v ponedeljek zvečer na župana Drakser-
ja in upravitelja Jurka na Dolu sedem oseb, baje
z namenom, da ju ubijejo. Trije so že pod ključem,
štirje so ušli.

* Zabranjen inozemski tisk. Z odlokom
ministrstva za notranje posle je prepovedano
nvažati v našo državo in razširjati v njej ne-
deljski list »Slobodna Hrvatska«, ki izhaja v
Buenos Airesu kot glasilo naših izseljencev,
ker piše zoper koristi naše države.

* Smrtna kazen za morilec župana. V Ne-
gotinu se je v ponedeljek vršila razprava proti
Ljubomiru Ružanoviču, občinskemu svetniku iz
občine Bajage, ter kmetom Adamu Brzakoviču
ter dvema drugima. Obtoženi so bili, da so pred
poldrugim letom umorili vsakega župana Staj-
ka Čuberoviča in ga oropali za znesek 14.000
dinarjev. Razprava je prinesla to presenečenje,
da je obtoženec Adam Brzakovič priznal, da je
on edini morilec Čuberoviča, ki ga je ustrelil
s puško, ostali obtoženci pa da so nedolžni.
Brzakovič je Čuberoviča umoril, ker da ga je
ogoljufal pri nakupu posestva, ostale obtožence
pa je sprva zato obdolžil sokrivde, da bi ugled-
ni sokrivci zmanjšali njegovo pravo krivdo.
Brzakovič je izsledil po umoru policijski pes,
enako tudi denar, kamor ga je morilec zakopal.
Brzakovič je bil radi umora obsojen na smrt,
ostali obtoženci pa oproščeni.

* Obsojeni oderuh. V naši državi imamo
tudi zakon proti oderuhu, vendar so obsojbe
po tem zakonu zelo redke, zakaj oderuhi de-
lajo zelo spretno in se znajo skrivati pred ob-
lastjo. Mostarsko sodišče je te dni razpravljalo
proti Franju Vasilju, trgovcu iz Ljubuškega. Ta
je izrabljaj lakoto in ljudsko bedo v svojem
okraju in dajal kmetom denar za izselitev v

Južno Ameriko. Obresti je zahteval 25 odstot-
kov ter si jih za leto dni naprej kar sam utrgal.
Vasilj je od neke banke v Mostaru prejel
posojilo po 18 odstotkov. Od zadolženih kmetov
je kot jamstvo izvajal menice, izjave o pro-
stovoljni zastavi zemljišč in zavarovalne police.
Vasilj je bil obsojen na mesec dni strogega za-
pora in 2000 Din globe, njegov brat Zvonko Va-
silj, vodja katastra pri sodišču v Ljubuškem, pa
na 10 dni zapora in 1000 Din globe, ker je zlo-
rabljaj svojo uradno moč in pomagaj bratu odi-
rati uboge ter se stradanje hercegovinske kmete.

* Roparski umor, izvršen pred enim letom
na ostri cesti Ptuj—Ljutomer blizu Sv. Tomaža
in katerega žrtev je bil moj sin Viktor Poplatnik. Še
do danes ni pojasnjen kdor mi ve kaj zanesljivega
za izsleditev morileca povedati in tudi pred sodnijo
priti, mu izplačam 1000 Din nagrade. — Franc
Podplatnik, posestnik in mesar, Sojanec, pošta Sv.
Tomaž pri Ormožu.

* Domen. Ljudska igra s petjem v petih de-
janjih. Po Josipu Jurčiču priredil dr. Ivo Česnik,
2. tatis. (Ljudski oder 1. zvezek) 18 Din. Ze precej
časa je bila igra Domen v knjigotržstvu razprodana
in povpraševanje po novi izdaji je bilo vedno po-
gostejše. Zato moramo z veseljem pozdraviti to
novo prireditev, zlasti, ker je igra med vsemi na-
rodnimi igrami sedanjega časa najtesneje zvezana
z našim ljudstvom in njegovim življenjem in na-
vadam. Bogata dejanja, resni prizori, veseli momenti,
ljubezen in trpljenje, petje daje igri še večjo vred-
nost. Značaji oseb so risani ostro in resnično, zato

Ljubljana

Kaj bo danes?

Drama: Nevesta s krono.
Opera: Car in tesar.
Kino dvor: Roparij Pacifika.
Umetniška razstava v Jakopičevem
paviljonu.
Lekarne: Nočno službo imajo: Dr. Piccoli,
Dunajska cesta 6; Mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9.

Ogrevalnica že pod streho

Stvar je končno toliko dozorela, da bodo naj-
večji reveži, to so brezdomci, letošnjo zimo vsaj za
silo pod streho. Nova zasilna ogrevalnica v obliki
nove zidane pritlične barake je že dograjena ter je
pod streho. Ogrevalnica stoji pri klavnic in je prav
prostorna. Pozneje, ko zgradi stalno ogrevalnico, bo
ta baraka lahko služila za stanovanjsko hišo ali za
skladišče. Pri baraki je leseno le ogródje, stene vmes
so pa zidane. Ima vežo, iz katere je vhod v ogre-
valnico ter poseben vhod v sobo nadzornika, dalje
ima ogrevalnica umivalnico, vodovod in stranišče.
Glavna soba, namenjena za ogrevalnico, je 14,5 m
dolga in 6,5 m široka. V njej so dolge klopi, dve
mizi in prične za spanje. V ogrevalnici lahko pre-
nočuje najmanj 50 do 60 ljudi. V sobi sta dve že-
lezni peči, tako, da brezdomcem in prezebajočim ne
bo treba prezebat v ogrevalnici. Ogrevalnica je ve-
ljala mestno občino okrog 70.000 Din. — Drugače
ljubljanska beda je s straham gleda v bližajočo se
zimo. Ne toliko radi hrane, ta bi se že dobila, dasi
letos najbrže ne bo okrepevalnic, temveč radi oble-
ke. Nekateri reveži so prav brez vsega, le kake strga-
ne kajhaste cunje imajo na sebi. Bosi, skoro nagi,
prezebli in sestradani, ali naj taki prežive zimo, pred
oči civilizirane Ljubljane? Na vse viže že moledu-
jejo na mestnem socialnem uradu: dajte mi kak po-
nošen suknič, vsaj kake škarpete! Ali kaj, ko pa ima
ta urad tako malo sredstev na razpolago. Privatna
darežljivost bi tu lahko mnogo pomogla.

* Vreme v Ljubljani je bilo včeraj oblačno.
Temperatura 11°C, barometer 773. Pihala je lahna
burja. Oblačno je bilo tudi povsod drugod. V Mari-
boru so imeli temperaturo 12°C, v Zagrebu 11°C,
v Belgradu 14°C, v Sarajevu 13°C, v Skoplju 19°C,
v Splitu 20°C.

* Koroška narodna pesem seže najbolj
globoko v srce prebivalcem alpskih pokrajin. Nihče
je pa ne zna tako lepo zapeti kakor koroški fantje
na vasi. Tudi pri nas se čuje to in tam koroška pe-
sem od naših zborov. Toda velika razlika je med
pesmijo, ki jo zapoje katerikoli zbor in med pesmijo,
ki jo zapojejo koroški pevci sami. Prav ta namen,
da bi spoznali one skrivnostne strune, katere zbudi
koroška pesem v našem srcu, ima koroški večer, ki
bo v petek ob 8 v unionski dvorani. Spored ob-
sega sledeče pesmice: 1. Nmag črnez jizero. 2. Ka-

pa nudijo igralcem obilo prilike, da pokažejo ves
svoj talent. Scenarija je priprosta in jo bo zmogel
vsak podeželski oder. Da ima Jurčičev »Domen«
vedno polno hvalečnih igralcev kol gledalcev,
vedo tudi blagajniki dramskih društev. Igro toplo
priporočamo. Naroča se v Jugoslovanski knjigarni
v Ljubljani.

* Dr. Fr. Bradač: Slovar tujk obsega več
kot 15.000 tujk, ki se rabijo v vsakdanjem življe-
nju ali pa čitajo zlasti v časopisu. Zato je Bra-
dačev slovar, ki vsako tujko točno in skrbno tol-
mači, vsakemu našemu človeku neobhodni pripo-
moček tako pri čitanju kakor v dnevnem obsevanju,
kjer se tujka vedno sliši. Slovar tujk stane brošura
40 Din, vezan 50 Din in se kupi v Jugoslovanski
knjigarni v Ljubljani.

* Trgovci ali ste že naročili orglice za Mi-
klavža? Zahtevajte naš cenik! Minka Modic, Ljub-
ljana, Kopitarjeva.

* Na plesni prireditvi uporabljajo razgreti
pari, da se obvarujejo okuženja, okusne Anacot-
pastile.

* Cvetju vode in solca blede deklici,
Energič železnato kina-vino, in njeno življenje bo
začeto, kot skrbno negovano cvetje Redilni so-
kovi Energija lajšajo kri in dajo telesu železno od-
pornost. V lekarnah in drogerijah 1 steklenica 1/1
Din 40.—

* Volnene nogavice, pletenine in rokavice
po nizkih cenah pri tvrdki Karl Prelog, Ljubljana.

dar Zila noj Drava. 3. Juhe, vigred približa se
4. Trieba ni, trieba ni. 5. Da b' biva lipa ura. 6. Mo-
ja lubca m'je pošto poslava. 7. Pojdaj pa v rute.
8. Čoj so tiste st'zdice. 9. Horjančce so dro lape.
10. Dragi Minka, bodi zdrava. 11. Moja dečva je
činkela. 12. Spov' tičke pojo. 13. Je pa krajč'č po-
stava. 14. Sóntr' pojd, sóntr' pojd. 15. Pojdamo v
sku'čce. — Ker je povpraševanje po vstopnicah zelo
živahno, zato opozarjamo, da si obiskovalci preskrbe
vstopnice v predprodaji v Prosvetni zvezi, Ljub-
ljana, Miklošičeva cesta 5. Sedeži: I.—II. vrsta
Din 20.—, III.—VIII. Din 10.—, VIII.—XV. Din 5.
Stojšče Din 3.—; dijak Din 2.—.

* Korošci. Dne 8. novembra t. l. pridejo
pevci iz Koroške ter prireditelj istega dne ob 8
zvečer v verandni dvorani hotela »Union« pevski
koncert. Naša dolžnost je, da se je prireditve polno-
številno udeležimo. Vstopnice se daje v pisarni
Prosvetne zveze na Miklošičevi cesti.

* Družabni večer na čast zastopnikom vseh
delavskih zbornic Jugoslavije priredi Delavska zbor-
nica v Ljubljani danes ob 8 zvečer v svoji dvorani
na Miklošičevi cesti. Na sporedu je petje, ki ga iz-
vaja »Grafika« pod vodstvom prof. Gröbminga. Pri
družabnem večeru sodeluje tudi orkester železni-
čarske godbe »Zarja« pod taktirko g. Bučarja ter
Ivan Skuk, ki bo recital nekaj delavskih pesmi.
V odmorih radio. — Vstop dovoljen le z vabilom.

* Pred kavarno »Evropa« so nekdanjo ste-
kleno verando odstranili. S tem je nastal čeden in
obsežen prazen prostor, ki bi ga bilo treba na kak
način urediti. Pač so prostor zravnali in nasuli s
peskom, napravil se je tudi nov, s ploščami tlako-
van hodnik, — toda človeka vendarle osupne velika
praznina in videz zapuščenosti, ko hiti tam mimo.
Bilo je že zla znanja govorjeno, da bo pred »Evropo«
nekje zgrajeno moderno podzemsko stranišče, —
zdaj je prilika in čas za to. Prostor je dan! Vemo
tudi, da je ta prostor, odnosno njega najbližja okoli-
ca določena za nekaj otok, po zgledu onega na
Krekovem trgu. Tudi v zvezi z gradbo električne
železnice v Šiško se je ta prostor omenjal kot po-
stajališče in sicer le za smer proti pošti. Zanima nas
tedaj, kaj in kako misli mestni gradbeni urad s tem
prostorom, ki se je z odstranitvijo steklene verande
dobil pred kavarno »Evropa«. — Zanimalo bi brez
dvoma vse ljubljane od kraja, kaj in kako je
tudi z že davno obljubljenim podzemskim stran-
iščem v tej okolici?

* V izložbi razstavljen kip našega kom-
ponista Lajevica. Akad. kipar in profesor Ivan
Sajevic je izdelal kip dr. s. svetnika in komponista
Lajevica, ki je sedaj razstavljen na ogled v izložbi
konf. trgovine »Elite« v Prešernovi ulici. Delo je
mojstrsko.

* Avtobusni promet z Italijo. Ze pred me-
seci je bilo govorjeno, da bo med Ljubljano in Go-
rico ter Trstom upeljan reden avtobusen promet.
Do meje bi ta promet vzdrževala mestna občina
Ljubljanska, po italijanskem ozemlju pa italijanski
podjetniki sami. Potniki bi na meji prestopali. —
Vozni red bi bil prikrojen tako, da bi vsako žakanje
v Planini odpadlo. V ponedeljek se je vršila prva
tozadavna poskusna vožnja. Iz Ljubljane v Planino
so se odpeljali ing. Prelovšek, glavni preglednik

njegovim sosedom primanjkuje, kakor tudi
nožev in vilic, katerih jim ne pusti dolgo. Za
lažjo postrežbo služi velika žlica, zajemalka:
on jo vzame, zajame z njo jedi in jo nese k
ustim in ne more se načuditi dovolj, ko vidi
svojo obleko vso polito z juho, ki jo je prav-
kar vlival vase. Med obedom včasih pozabi na
vino, toda če se ga spomni in če se mu zdi, da
so mu ga natočili preveč, izlize ga več kot po-
lovico sosedu v obraz; ostalo pije čisto mirno
in ne razume, zakaj se vsi krohota, ker je
izlil, kar je bilo preveč, na tla*. — Cesto bi se
vam zdel, kar v resnici ni: zdel bi se vam
glupež, ker nič ne posluša, govori se manj; ne-
vkljuden in osaben, ker če ga pozdravite, gre
mimo vas, ne da bi vas pogledal; nepremišlje-
nec, ker govori sredi rodbine o njihovem bank-
rotu, o obglavljenju in vislicah pred človekom,
čigar oče je bil obsojen ali obglavljen, o me-
ščanskem stanu pred meščani, ki so bogati in
si domišljujejo, da so plemenitniki. Nikoli ni
prisoten, niti pazljiv v družbi, ki govori o do-
loženih temi. Misli in govori obenem, toda
stvar, o kateri govori, je redkokdaj tista, ki o
njej premišljuje, nikoli ne govori dosledno:
kjer pravi »ne« bi bilo treba reči »da«, in kjer
pravi »da«, veruje, da misli »ne«. Ko vam
odgovarja, ima oči na široko odprte, a se jih
ne poslužuje, ne gleda ne na vas, ne na koga
*drugega, sploh na ničesar. Vse, kar morete iz-
vleči iz njega, so besede: Da, res! Resnično!
Dobro! Da! Da! Mislim, da! in še nekaj eno-
zložnic, pa še te niso na pravem mestu.

Nekoč se je vračal z dežele; njegovi lakaji
so sklenili, da ga oropajo, kar se jim tudi po-
sreči; planejo k njemu v kočijo, mu posvelijo
s svetilkami v obraz in zahtevajo denarja, ki
jim ga tudi da. Ko pride domov, pripoveduje
dogodek prijateljem. Ko hočejo ti vedeti vse
podrobnosti, jim pravi: »Vprašajte moje ljudi,
bili so zraven.«

Les Caractères, XI, 7.

* To namreč ni bilo nepristojno v 17. sto-
letju.

Muhli in zastopnik finančnega ravnanstva. Z one strani pa so se do meje pripeljali zastopniki italijanskih družb, ki bi skrbeli za promet med Planino in Trstom. odn. Gorico. Zaenkrat se ni sklenilo še nič gotovega, vendar je stvar v toliko dozorela, da se bo promet prav v kratkem odprl. Zapreka je tudi v tem, ker je za izdajo koncesije po progi, ki teče paralelno z železnico, zdaj kompetentno tudi železniško ministrstvo.

○ Strela poškodovala ljubljanske urne naprave. Prejeli smo naslednje obvestilo: »Pri nevihti, ki je razsajala v nedeljo dne 3. t. m. nad Ljubljano, je udarila strela v vode električne urne naprave, ki je napeljana skozi vse mesto ter lo poškodovala in ustavila vse ure. Treščilo je tako močno, da je bila obenem tudi poškodovana urna centrala na magistratu. Po sreči se njenim važnejšim delom pri tem ni pripetilo ničesar, vsled česar je bilo mogoče po večernem mirovanju po strela naslalo škodo zopet popraviti.«

○ Konja so poganili iz Gradašnice. Včeraj dopoldne so potegnili pri opekarini na Viču iz Gradašnice truplo konja, ki je v soboto popoldne utonil s svojim gospodarjem Klobučarjem v Gradašnici. Klobučarjeva trupla klub vsem naporom še niso našli in bo treba čakati, da voda upade.

Maribor

□ Aero-klub »Naša krila«, Maribor, se tudi tem potom najtopleje zahvaljuje vsem onim, ki so mu ob priliki nedeljskega letalskega meetinga stali poživljeno in brezplačno ob strani ter z izdatno podporo pripomogli do v moralnem oziru vsekakor ugodno uspele prireditve, kateri bo sledil brezdomno razvoj letalstva tudi na naši severni meji. Posebno se zahvaljuje gospodu ravn. Löschnig-u in pivovarni »Union« za dostavo in dovoz večje množine stolov in sodov v nedeljo dne 27. oktobra in 3. nov 1929, tvrdki Ivan Sluga, H. Wögerer, L. Franz in sinovi ter »Zlatorog« za dostavo tovarnih avtomobilov, tvrdki Ivan Živic za posojeni sklad desk, tvrdki E. Gert in Schenker et Co, za šotore, gostilničarju Skofu ob vodovodu za postavitev miz, tvrdki Triumph-Autor, dr. z. o. z. za več vodstvu meetinga na razpolago stavljenih osebnih avtomobilov ter lasti not least Ljubljanski kreditni banki in njemu uradništvu, ki je skoro polnoštevilno opravljalo v močnem dežju naporno nadzirano službo.

□ K vprašanju novih občinskih davštin. Mestno knjigovodstvo je že izdelalo načrte glede uvedbe odnosno posejane nekaterih občinskih davštin ter se bo razprava o tem vršila na prihodnji seji finančnega odseka občinske uprave. Skupni finančni efekt teh davštin bi bil približno 3.500.000 Din. Davščina na nezazidane parcele bo prinesla 1 milijon 200 tisoč Din; najeminska naklada 1.200.000 Din; »avtomobilščina« 200 do 300 tisoč Din; davščina na nočni poset kavarn 300 do 400 tisoč Din, na reklamo pa 500.000 Din. Kakor izvedemo, bo v odseku prav živahna debata radi davštin na nezazidane parcele, ki se suče do tolike višine, da bodo lastniki veliko na boljšem, če se sploh odrečejo parcelam kakor pa da bi plačevali ogromne davčne zneske.

□ Iz srednješolske službe. Na tukajšnjo gimnazijo je premeščen prof. Grgrur Kranjčević, ki je doslej služboval na varaždinski gimnaziji.

□ Preminula je v starosti 27 let Marija Matenbachova 19. Pogreb jutri ob 16 uri iz mrtvašnice na mestnem pokopališču v Pobrežju.

□ Iz tukajšnje meteorološke postaje. V preteklem mesecu je znašala temperatura povprečno 12; najnižja plus 1 (29. oktobra), najvišja 27,2 (5. oktobra). Povprečna oblačnost 8,7 Padavine 116,7 (največ 9. oktobra 38,3). Solnčnost 163 ur (v septembru 252,7 ur); povprečna solnčnost 5,2. Najdelj je sijalo sonce 4. oktobra in sicer 10,2 ur.

□ Akademski kongres. Na dnevni uri ob 10. uri svoj redni mesečni sestanek. Za sodale udeležba obvezna, novi člani blajleni.

□ II. prosvetni večer, ki se je vršil v ponedeljek v tukajšnjem Grajskem kinu, je izredno uspel navzile riziku, ki ga utede imeti predvajanje kulturnih filmov, dokler se ne usidrajo z dobrim slovesom. Vse tri predstave so bile čisto razprodane; predstave ob 15. uri se je udeležila zlasti dijaška mladina, ki je ob nazornosti predvajanih slik iz vsemirja odnesla zelo veliko koristi v razumevanju mnogih fizikalnih zakonov, ki so ji bili radi nepopolne nazorne pouka doslej morda nejasni. Film je pojasnjeval meščanskošolski učitelj Joško Kos; sodeloval je tudi z nekaterimi primerenimi pesmimi moški zbor pod vodstvom Fr. Avsenika. Predvajanja takih filmov ne moremo dovolj toplo priporočati. 28. t. m. pa priredi Prosvetna zveza filmsko predvajanje »Polet z Zeppeleinom okoli sveta«, ki se bo vršilo v tukajšnjem Unionskem kinu.

□ Klub slov. kat. akad. starešinstva ima jutri ob 20. uri sestanek v dvorani Zadržne gospodarske banke.

□ Dela... Zaposlitev dobi preko tukajšnje Borze dela: 14 hlapecev, 13 vinarjev, 4 majarji, 1 kravar, 3 pomožni delavci, 20 godzdnih delavcev, 25 rudarjev, 5 kleparjev, 2 električarja, 1 avtomehaničar, 1 kotlar, 8 mizarjev, 4 sodarji, 1 čevljar, 1 krojač, 1 krojaški delovodja, 3 čevljarji, 5 krojačev, 1 pek, 3 zidarji, 4 tesarji, več vajencev (pekarske čevljarke, kovaške in mizarske obrti), 18 kuharic, 9 služkinj, 2 postrežniki, 2 sobarici, 2 tovarniški delavci, 2 šivilji, 4 pletilje, 1 vzgojiteljica, 1 varuška, 1 trg. vajenka ter 2 šiviljski vajenki.

□ Zivahna polemika se razodeva v poslednjem času v člankih nekaterih časopisov, ki iz zvenevajo v dilemo: ali pohorska vzpenjača ali pa cesta Ruše—sv. Areh. Mi se te kampanje ne bomo udeleževali, ampak kratko ugotavljamo: oboje pojde in oboje bo dobro za pospeševanje tujkega prometa.

□ Mohavta dva sta vnoči od ponedeljka na torek navelali ob Jezdarski ulici na sodnega uradnika Alojzija K.; na tla sta ga treščila kakor obrezumljena, mu iztrgala palico ga mikastila in obdelovala z njeno ploskvijo, dokler se ni od silnih udarcev razčlenila na dve in nista napadencu prebila spodnje ustnice. Janeza oba bosta imela posla s policijo, ki ju je že iztaknila. Napadence je moral iskati radi prizadejanih ranitev zdravniške pomoči. Pravi, da bo predložil zdravniško izpričevalo pri sodni razpravi.

□ Smrtno ponesrečenega Arzenška, ki je bil tako pri svojih stanovskih tovariših kakor tudi v tukajšnjih športnih krogih radi svoje tovariške plemenitosti splošno priljubljen, pokopljejo danes ob 16. uri. Sprevoz pojde iz mrtvašnice na starem cerkvenem pokopališču po Gregorčičevi in Gosposki ulici ter preko Drž. mosta na Pobrežju, kjer položijo na magdalenskem pokopališču pokojnikove smrtne ostanke k večnemu počitku. Pogreba se udeležijo članstvo vseh tukajšnjih športnih klubov.

□ Blagoslov glob... Številne brezobzirnih voznikov se krči iz dneva v dan; to pa predvsem po zaslugi strogih odredb polic. nadsvetnika Kerševana. »Žegnani visoki glob je bilo deležnih v poslednjem času orecei tlecev-avtomobilistov: eden

Večji užitek in boljše zdravje!

Morda mislite: to zveni prav lepo in samo če je res — toda res je! Prepričajte se sami o tem. — Pijte štiri tedne samo pravo, zrnat, kofeina-prosto kavo Hag in uvideli boste, da je kofein s svojim za mnoge ljudi naravnost škodljivim delovanjem v navadni kavi popolnoma odveč. Ob kavi Hag boste bolje spali, imeli boste močno srce in živci vam bodo mirni. Dnevni posel boste začeli s svežostjo in voljo ter z veseljem dovrševali. Vzkliknete: »Kako neizmerne prednosti nudi kava Hag, pravi blagoslov za človeštvo!« in gotovo še pristavite: »Da, to je tak, kava Hag pripomore do večjega užitka življenja.«

Kava Hag varuje Vaše srce in žilce!

od teh je moral odrajtati celega jurija petorica po pol jurija, cel tucat pa po štiri in tri stotake. Schon zeign!

□ 5.833 dinarjev je zbralo tukajšnje žensko društvo na dan Vseh svetih za ferijalno kolonijo na Pohorju. Ob tej priliki se žensko društvo najiskrenejše zahvaljuje sodelujočim Skavtom in Skavtinjam, darovalcem in pa ge. Lasbacherjevi iz Ruš, ki je prispevala v ta namen 1000 dinarjev.

□ Konji so se splašili 35 letnemu posestniku Mihaelu Straussu iz Poljčan. ki je prišel pri silovitem sunku pod voz, ki je drvel preko njega. Dobil je težke poškodbe na obrazu, prsih, rokah in nogah. Leči se v tukajšnji bolnici.

Celje

□ Slovenski misijonar se poslavlja. V preprosto a pristrčno poslovilno slavlje se je razvil izredni prosvetni večer, ki ga je prošli ponedeljek priredilo celjsko Katol. prosvetno društvo ob priliki predavanja magistra g. Stanka Poderžaja, ki dne 22. novembra t. l. odpotuje v bengalski misijon, da poveča tamkajšnji skromni kader Slovencev-apostolov, iz katerega naj bi vzrasla samostojna misijonska provinca. Uvodoma je pevski zbor Katol. prosvetnega društva občuteno izvajal

Nekaj misli in zgodovine ob priliki tekmem za državno prvenstvo v rokoborbi

Tekmovanje amaterjev v rokoborbi, za prvenstvo Jugoslavije, ki se bo vršilo 9. in 10. t. m. v Unionu, bo za Ljubljano brez dvoma športen dogodek prvega reda. To pa ne samo za to, ker bo to prva večja težko-atletika prireditve v Ljubljani in ker bomo imeli priliko videti borbo naših najboljših rokoborcev iz cele Jugoslavije, marveč tudi vsled tega, ker utede postati ta prireditev važen mejnik v razvoju naše slovenske težke atletike. Kajti ta, ne samo da do sedaj ni dosegla one višine, ki jo je bilo po prvih uspehih in razmahu pričakovati, ampak se je v zadnjih letih celo zdelo, da bo popolnoma zamrla. Tudi ni naša težka atletika tako zelo mlada, da bi se vsled tega moglo upravičiti dejstvo, da na teh tekmovanjih najbrže sploh ne bomo zastopani. Ta konstatacija pa velja samo za Ljubljano in ostalo Slovenijo, nikakor pa ne za Maribor.

Ne bo odveč, če podamo pri tej priliki v kratkih potezah zgodovino in stanje naše težke atletike. Prvi in do letos edini klub (razen Maribora), ki je gojil pri nas težko atletiko, je S. K. Slovan, ki je ustanovil v okviru kluba svojo težko atletsko sekcijo jeseni l. 1922. Tehnično vodstvo je imel ves ta čas g. Tone Bucik, teoretično pa je izobraževal atlete od začetka z večmesečnimi predavanji g. Kandare Gojlija so predvsem rokoborbo in boks. Kmalu je začel klub prirejati gostovanja in to v Kočevju in v okolici Ljubljane. Leta 1924. je imela sekcija, ob priliki Olimpijskega dneva svoj prvi večji in lahko tudi rečemo, jako uspešni nastop in sicer v Narodnem domu. Visek je dosegla sekcija l. 1926., ko se je udeležila v Zagrebu tekem za državno prvenstvo. Zanimivo je, da je dosegel bivši Slovanovec Florjančič v Franciji prav lepe uspehe. Nastopa v Marseillu. Od tedaj pa je kvalitativno sekcije vedno bolj padala in zadnja njena prireditev, marca meseca tega leta v Mestnem domu, se je vršila v znamenju razsula.

Čisto napačno bi utegnil kdo misliti, da je to dejstvo v zvezi s premajhnim zanimanjem našega športnega občinstva, na kar se pri nas v podobnih slučajih tako radi sklicujemo. Nasprotno! Ravno glede težko-atletskih prireditev se pri nas nismo mogli nikoli pritoževati na slab obisk, če se je količikaj nudilo. Spominjam samo na rokoborbo cirkuških profesionalov, ki so bile za Ljubljano takrat prava senzacija — te prireditve so dale, kar naj mimogrede omenim, ker je to jako zanimivo dejstvo, tudi pobudo za ustanovitev Slovanove težko-atletске sekcije. Slovanove prireditve so bile vedno dosti dobro obiskane, klub temu, da včasih ni bilo zanje skoro nobene reklame. Da se Slovanova težko-atletska sekcija ni razvijala tako, kot bi se bila lahko, je bilo krivo predvsem članstvo samo vsled svoje nediscipliniranosti. Kakor čujemo, se ravno sedaj dela na reorganizaciji sekcije, ki bo začela v kratkem delovati. To je treba želiti posebno z ozirom na to, ker je tudi S. K. Ilirija letos ustanovila oziroma razširila svojo težko-atletsko sekcijo. Ilirija ima tudi vse, kar je v glavnem Slovanu manjkalo: sredstva, dober material in izbornega trenerja. In tako nam bosta lahko oba kluba z medsebojno konkurenco (tudi te je Slovanu doma manjkalo!) vzgojila atlete, ki bodo drugo leto lahko uspešno zastopali slovensko težko atletiko!

V Mariboru so gojili težko atletiko že pred vojno. Nekaj let po vojni jo je gojilo T. D. Merkur. Ko pa je ta prenehal, je ustanovil težko-atletsko sekcijo tamošnji S. K. Železničar. Njegov član † Arzenšek je tekmoval pred leti v Veroni za svetovno prvenstvo v rokoborbi. L. 1927. pa je bil državni prvak. Pri nesreči v Rajhenburgu se je smrtno ponesrečil. Sploh so mariborski težko-atletski zelo agilni in se z uspehom udeležujejo skoro vseh težko-atletskih prireditev v Zagrebu. Ravno te dni zopet nastopajo na proslavi petletnice tamošnjega Herkulesa, ki je priredil ob tej priliki velik internacionalni meeting. Gotovo pa bodo na-

Bon.
Ta bon daje pravico na poštne prost
brezplačen vzorec.
Prosimo, da ga odrežete in pošljete z Vašim točnim
naslovom na KAVA HAG D. D., Zagreb,
Tomšičeva ulica br. 4.

Mavovo misijonsko kantato »O Bog usliši nas«, nakar je burno pozdravljen nastopil g. misijonar Poderžaj. V dveh delih in s pomočjo nad 100 skioptičnih slik — večinoma krasno koloriranih — nas je s preprosto, a precizno besedo popeljal v daljino njegovo novo indijsko domovino, v nje floro, favno, prebivalstvo, v kulturne, socialne in verske prilike Bengalije. V odmoru je nastopil nadebudni goslač g. Tausman z violino, g. K. Modic s tenorskim samospelom (Gounod: Ave Maria), spremljal pa ju je lepo g. Kuntara. Po končanem predavanju je bil g. misijonar deležen burnega priznanja. Predsednik K. p. d. g. prog. Kovatič se mu je zahvalil za predavanje, mu želel srce in blagoslova ter mu izročil imenom društva in njegovih prijateljev denarni dar. Ves spored so z znano pridnostjo spremljali vrli tamburaši Krekove družine. Razhajali smo se s toplim čustvom zadovoljstva in upanja, da bo g. Poderžaj sledilo še mnogo Slovencev-herojev v daljne kraje poganske teme.

□ Večer koroških pesmi. V soboto, 9. t. m., dospe v Celje pevski zbor 30 koroških fantov, ki bodo nastopili zvečer ob 8 v veliki dvorani Narodnega doma ter izvajali spored 22 koroških narodnih pesmi. Zanimanje za ta redek večer je v Celju vsesplošno. Vstopnice se že prodajajo v Slomškovi tiskovni zadrugi ter v knjižnici Goričar & Leskovsek. — O koroški narodni pesmi bo predaval g. V. Zwittler iz Celovca.

stopili tudi v Ljubljani, kot menda edini zastopnik slovenske težke atletike.

Center Jugoslovanske težke atletike pa je danes Zagreb, ki ima tudi državnega prvaka, in sicer t. a. klub Herkules. Ta ima nad 40 aktivnih članov, med temi je elita jugoslovanskih rokoborcev. Najbolj znani so: Vojvodić, Grnić, Bukovac Renato, Bukovac Rihardo, Janeš, Vithay, Palković, Paradisi, Metzner (tega smo videli spomladi v Mestnem domu), Gabi in drugi. Zadnja dva sta tudi olimpijontista.

Ko je poslal letos februarja Jugoslov. teško-atletski savez naše atlete na mednarodna tekmovanja v grško-rimski rokoborbi v Kaposvar, so nas zastopali sledeči atleti: Jurković (bantam), Vojvodić (peresna), Metzner (lahka), Bukovac R. (srednja A), Palković (srednja B kategorija). Torej razen prvega vsi člani Herkulesa.

Seveda je tudi zanimanje za t. a. prireditve v Zagrebu ogromno. Spominjam samo na rokoborbe profesionalov letos v Music-Hallu, kjer je nastopil tudi večkratni svetovni prvak znameniti Estonec Jaago. Tudi v vrstah profesionalov ima Zagreb odličnega zastopnika v Pero Koppu, ki si je priboril letos v septembru z zmago nad Italijanom Equatorom in dosedanjim prvakom srednje Evrope Benoltom prvenstvo srednje Evrope v rokoborbi. P. Kopp je bil preje (takrat je bil še amater) član Herkulesa.

Poleg Herkulesa delujeta v Zagrebu še t. a. klubi: Croatia in Železničarji. V ostali državi pa je omeniti: Hakoah (Subotica), Somborski Radnički (Sombor), Radnički Beograd (Zemun), predvsem pa Novi Sad, ki je tudi zibelka jugoslovanske težke atletike. M. C.

Razne sportne vesti

Eno najvažnejših vprašanj, ki se bo reševalo na glavni skupščini J. N. S., bo prenos zveze v Belgrad. Td dni je glavni faktor belgrajske podzveze ing. Simonović podal izjavo, da je v interesu celokupnega Jugoslovanskega sporta nujno potrebno prenesti zvezo v Belgrad Na vprašanje, ki jih bo skupščina reševala, se bomo še povrnilo.

Iz Zagreba prihaja vesti, da se bo po sporazumu ljubljanske in belgrajske hazena podzveze, sedež Hazena zveze prenesel nazaj v Zagreb. Na žalost moramo poudariti, da je zveza v Ljubljani zaspala. Radi nesposobnosti se je zamudil termin, ki je bil dogovorjen s Čehi.

Sodnik Göbel, ki je bil pozvan v Zagreb, da sodi mednarodno tekmo z Južno Nemčijo je J. N. S. stroške potovanja zaračunal. Obvestila, da je tekma odpovedana, ni prejel.

Češka zimsko-sportna zveza je sklenila, da se s svojimi tekmovalci udeležijo velikih zimsko-sportnih tekmovanj. Ta tekmovanja priredi J. Z. S. S. v Bohinju in na Bledu.

Kaj pravijo Nemci radi odpovedane tekme v Zagrebu? Nemski sportni časopisi in revije mnogo pišejo o tem. Nihče ne misli resno, da je Zagreb odpovedal tekmo samo radi dežja. Vzrok odpovedi leži pač v tem, da je bila reprezentanca južne Nemčije v Budimpešti težko poražena. Za tako reprezentanco pa Zagreb ne mara in zato tekme ni bilo. Tako tožijo nemške sportne revije.

S. K. Ilirija (smučarska sekcija). Jih v sredo (6. t. m.) med 18 in 19 se vrši v telovadnici srednje tehnične šole sestanek smučarske sekcije, radi važnosti in nujnosti se prosi polnoštevilne udeležbe. Obenem opozarjamo članstvo, da se po sestanku vrši trening pod vodstvom trenerja gosp. Deutza, na katerega se vabi tudi člani sekcije — netekmovalce. — Načelnik.

Službeno iz LHP-a. Seja upravnega odbora se vrši danes zvečer ob 20 v damskem salonu kavarne »Emona«. Naprošajo se vsi g. g. odharniki, da isti sigurno prisostvujejo. — Tainica.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Sreda, 6. novembra: 12.30 Reproducira glasba. 18.00 Casovna napoved, borza, reproducirana glasba. 18.30 Iz današnjih dnevnikov. 17.00 Koncert radio-orkestra. 18.00 Oroški kotiček. 19.00 Bohuslavovi spomini, čita g. Gregorin. 19.30 Francoščina. poučuje dr. St. Leben. 20.00 Prenos iz Prage — kompozicija Joh. Straussa. 22.00 Casovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Četrtek, 7. novembra: 12.30 Reproducira glasba. 18.00 Casovna napoved, borza, reproducirana glasba. 18.30 Iz današnjih dnevnikov. 17.00 Koncert radio-orkestra. 19.00 Iz življenja mavelj, profesor Pengov. 19.30 Tedenski pregled domačih in tujih dogodkov. 20. Koncert radio-orkestra. 22. Casovna napoved in poročila. 22.15 Koncert radio-orkestra. 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Drugi programi:

Cetrtek, 7. novembra.

Belgrad: 17.30 Reproducira glasba. 18.00 Popoldanski koncert. 20.00 Koncert radio-kvarteta s petjem. 21.20 Cas, dnevne vesti. 21.35 Prenos lahke glasbe. — Varšava: 12.30 Mladinski koncert varšavske filharmonije. 16.15 Reproducira glasba. 17.45 Klavirski koncert s petjem. 20.15 Zabavna glasba. 21.15 Prenos iz Vilne. 23.00 Plesna glasba. Budapest: 9.15 Orkestralni koncert. 12.00 Zvonjenje. 12.05 Koncert radio-kvarteta. 16.00 Pesta ura. 17.45 Koncert ciganskega orkestra. 20.10 Koncert v spomin komponista Erkel. 22.00 Reproducira glasba. — Dunaj: 11.00 Popoldanska glasba. 15.30 Pravljice iz Japonske. 16.00 Popoldanski koncert, kvartet. 18.45 Japonska glasba. 20.05 Prenos opere: »Kraljeva deca«, pravljica opera. — Praga: 19.05 Ljudski koncert. 20.00 Radio drama. — Langenberg: 10.15 Reproducira glasba. 12.10 Reproducira glasba. 17.30 Popoldanski koncert. 20.00 Večerna glasba. 21.00 Simfonični koncert. — Berlin: 18.30 Zabavna glasba. 20.30 Tirolska narodna umetnost. — Katowice: 17.45 Solistični koncert. 20.05 Večerni koncert. 21.15 Prenos iz Vilne. 23.00 Plesna glasba. — Stuttgart: 13.15 Reproducira glasba. 16.00 Koncert ruske glasbe. 19.30 Zabavni koncert. 20.15 »Zadnji valček«. O. Strauss, opereta. 23.15 Koncert lahke glasbe. — Breslau. 16.00 Mladinska ura. 16.30 Popoldanski koncert. 19.05 Koncert komornega terceta. 20.30 Moderna zabavna glasba. — Bratislava: 16.00 Orkestralni koncert. 18.00 Radio drama. 19.05 Narodne pesmi. — M. Ostrava: 11.30 Reproducira glasba. 12.30 Popoldanski koncert. 16.30 Popoldanski koncert. 17.20 Koncert iz kompozicij Vit. Novaka. 19.00 Orkestralni koncert, nato radio drama. 22.15 Lahka glasba.

Ljubljansko gledališče

Drama:

Začetek ob 20.

Sreda, 6. novembra: NEVESTA S KRONO. Red C. Četrtek, 7. novembra: NAŠ GOSPOD ŽUPNIK. Izven.

Petek, 8. novembra: Zaprto.

Opera:

Začetek ob pol 20.

Sreda, 6. novembra: CAR IN TESAR. Red D. Četrtek, 7. novembra: Zaprto.

Petek, 8. novembra: EVGENIJ ONJEGIN. Red E.

Mariborsko gledališče

Sreda, 6. novembra ob 20: MORALA GOSPE DUL-SKE. Ab. B. Kuponi.

Četrtek, 7. novembra ob 20: PISKROVEZ. Ab. C. Kuponi.

Petek, 8. novembra: Zaprto.

Koncert komornega tria Brandl se vrši v soboto 9. nov. v maribor. gledališču in obeta postati — pred vsem radi prvovrstnih umetnic, pa tudi radi izbranega programa — izreden umetniški vžitek. Zato se opozarjajo vsi prijatelji plemenite glasbe, da ne zamuje te redke prilike.

CELJSKO GLEDALIŠČE

Četrtek 7. novembra ob 20: KONCERT BRANDI TRIO.

PTUJSKO GLEDALIŠČE

Petek, 8. novembra ob 20: KONCERT BRANDI TRIO v dvorani Glasbene Matice.

Cerkveni vestnik

Kongregacija slovenskih gospa pri sv. Jozefu ima jutri dne 7. nov. ob 7 sv. mašo zadušnico za vse pokojne članice v kongr. kapeli.

Jutri dne 7. novembra je v Domu običajna mesečna obnova za duhovnike ob 3 popoldne.

Orel

Senlpeterski Orel ima drevi ob 8 običajen fantovski večer, na katerem je zanimivo predvajanje in druga društvena poročila. Prosim brate, da se polnoštevilno odzovejo in pridejo zanesljivo vsi in točno! — Bog živi! — Br. Jože.

»O razvoju orlovstva« bo govoril danes ob pol 21 v Rokodelskem domu g. prof. Mazovec članom in prijateljem odseka »Ljubljana«. Bratje, to za nas zanimivo zgodovino nam bo podal gospod profesor, ki je znan ljudski govornik. Pridite, vse vabi br. Jožef. Bog živi!

Iz društvenega življenja

Slov. kat. akad. starešinstva v Ljubljani ima nočjo 6. nov. t. l. ob pol 21 prijateljski sestanek v Brezalkolnoli gostilni, Frančiškanska ul. 2. K obilni udeležbi vabi — odbor.

Komorni večer umetn. združenja Brandl-tria se vrši v ponedeljek, dne 11. t. m. v dvorani Filharmonične družbe. Na programu sta dva komorna tria in sicer Beethovnov v g-duru in Smetanov v g-molu, poleg tega še Händlova sonata v g-molu za čelo in klavir ter Brahmsova sonata v d-molu za čelo in klavir. Vse točke sporeda izvaja umetniška trojica Brandl Fanika (violino), Folger Hilda (čelo), Reiss Herta (klavir). Predprodaja vstopnic v Matični knjižnici.

Violinski koncert. V petek dne 8. t. m. se ustavi v Ljubljani znameniti francoski violinski virtuos Robert Soetens, ki bo izvedel pod patronanco ljubljanskega Francoskega inštituta violinski koncert v dvorani Filharmonične družbe. Natančne podatke glede programa objavimo jutri. Ravno tako tudi cene in bodo vstopnice v četrtek in petek na razpolago v Matični knjižnici.

Trbovlje. O Marterhornu in Monterosi bo drevi predaval znani turist g. prof. Mlakar. Predavanje se vrši ob pol 6 v Delavskem domu.

Poizvedovanja

Gospoda, ki je pomotoma zamenjal sukno na veselici v pivovarni Reininghaus v Sp. Šiški, prosim, naj jo blagovoli prinesiti na Tabor št. 2. na dvor. Ivan Cibru, kjer dobi svojo

Najnevarnejša ženska v Evropi

Sovjetska vohunka in agitatorica

»Najnevarnejša žena v Evropi. Posluhuje se različnih imen. »Mednarodnega« pokolenja, 28 let stara, privlačna, izredno umna; obvlada več jezikov. Velik talent za spletke. Iz revščine in gorja postala komunistinja. Sovjetski poglavarji jo izredno cenijo. V zvezi je z vsemi znanimi komunisti v Evropi. Aktivno pospešuje revolucionarno gibanje v mnogih deželah. Vohuni za Moskvo. Obenem je v službi neke druge države. Na Angleškem je bila zaradi potvorbe potnega lista obsojena na dva meseca ječe in potem izgnana.«

To je kratek posnetek poročila bivšega uradnika na Scotland Yardu v Londonu o Katarini Gussfeldt. Iz poročila samega nekaj značilnih podrobnosti:

To je najbolj zvit in najbolj prekanjena oseba, ki sem jo srečal v dolgih letih moje službe; skrivnostna žena in eden največjih sovražnikov človeške družbe. Prvič in zadnjič sem jo videl pred kazenskim sodiščem Old Baily meseca maja 1927.

Večina v javnosti znanih ženskih zločincev je bila obdarovana z veliko osebno privlačnostjo. Ali so bile lepe ali pa je njih osebost izžarevala čuden, tuj čar, ki je deloval na njihove žrtve kakor strup. Na vsak način so bili ženski čari njihova glavna moč. Pri Katarini Gussfeldt je to drugače.

Ta žena ni lepa in o ženskih čarih se pri njej ne da govoriti. Dasi ne ravno nelepa in še manj naravnost grda, vendar odbija. Tedaj je bila 28 let stara, srednje postave, odločnih, zelo izrazitih potez v obrazu. Kar je posebno bodlo v oči, je bil izraz zagrenjenosti in neizprosno sovražnega zaničevanja, kar je

na strašno Ceko, da jo spoštujejo in se je boje bolj nego katerekoli druge ženske v komunistični Rusiji. Njen značaj je bolj moški nego ženski. Njena duševnost sliči duševnosti moškega, ki je izgubil vsak človeški čut. Popolnoma brez srca je in služi le stvari z neomejenim pogumom in brez ozira na kakoršenkoli drug interes.

O tem, kje se mudi in s čim se prizadeva sedaj, imajo oblasti jako malo zanesljivih informacij. Toliko pa je znano, da z neutrudljivo vnemo nadaljuje delo razdejavanja, upora in revolucije v tujih deželah. Vrh tega je rojena organizatorica. Najbrže ji v tem nihče v centralni eksekutivi ni kos. Od vseh vodilnih »duhov« se razlikuje tudi po tem, da ne kaže najmanjše želje po »popularnosti«. Vsekakor ima tudi najtehtnejše razloge, da se v javnosti kaže čim manj.

Na Angleško je skušala priti Gussfeldtova po izgonu še enkrat. Vendar je pa na prvi pogled vzbudila pozornost uradnikov, radi česar so njeno prtljago natančno preiskali. Našli so z nevidnim črnilom pisana pisma in beležke in več nerazvitih fotografskih plošč. Preiskava je odkrila, da je delala Gussfeldtova po proslulih metodah sovjetov in bila v zvezi z najnevarnejšimi komunisti. Komisar posebnega političnega oddelka se je dalje prepričal, da Gussfeldtova ne dela in ne vohuni samo za Moskvo, marveč tudi za neko drugo državo, ki je z Anglijo v prijateljskih odnosih. Podani so bili dokazi, da je bila za vohunjenje plačana od dveh držav.

Topot sicer potni list ni bil potrjen, pač pa so bile vse navedbe v njem popolnoma zlagane. Pri zaslišanju je Gussfeldtova trdovratno molčala in le z največjim naporom je bilo mogoče tudi brez njenih izpovedi odkriti resnico. Tako je uspelo razkrinkati najnevarnejšega sovražnika Anglije in Gussfeldtova je morala tretjič in slednjič zapustiti Anglijo.

Milijonarji v strahu

Tik pred katastrofalnimi dogodki na newyorški borzi je odpotovalo na elegantnem prekomorskem parniku iz Newyorka v Evropo do 500 dolarskih milijonarjev, ki so si hoteli privoščiti nekaj mesecev najlepše zabave in užitkov. Na parniku je igrala godba, plesali so in se vdajali veselju. Tedaj pa so začele prihajati po radiu zlovesča poročila o položaju na newyorški borzi. Milijonarji so prisluhnili, groza se jih je polasčala in kmalu so se na krovu odigravali prizori, kakor bi parniku grozila neposredna katastrofa. Med milijonarji je bilo mnogo takih, ki so v teh dneh izgubili vse premoženje ali pa vsaj velik del. Kot milijonarji so došli na ladjo, sedaj so bili berači. Kakor blazni so se vrgli na radiotelegrafiste s svojimi brzojavkami za borzijske agente v Newyorku. Vsak je skušal z zadnjimi ukrepi rešiti, kar bi se rešiti dalo. Pred kabino so se pretepali za prednost, kričali, trgali drugemu obleko s telesa. Radiotelegrafisti ogromnemu delu niso bili kos in ko se je parnik bližal Havreu, je bilo še cele kupe neodanih brzojavk. Čim je parnik pristal, so ljudje kakor brezumni drli na suho, da bi na francoskem poštnem uradu poizkusili svojo srečo.

Ranjen bik udri med gledalce

Pri bikoborbah v Saragossi dne 3. t. m. je ranjen bik pridrl na tribune. Do smrti je pohodil štiri osebe, osem oseb je z rogovi zmetal v areno, kjer so obležale mrtve s strtimi udi. Nastal je nepopisen strah in zmeda; bik je težko poškodoval še nadaljnjih štirideset ljudi.

Ljudska s. m. pomoč v Mariboru sprejme za slučaj smrti in doživljanja vse zdrave osebe od 1. do 60. leta in izplača do največ 53,00 Din na podporah. Zahtevajte brezplačno pristopno izjavo.

Sir Oswald Mosley, voditelj angleške delavske stranke, ki bo najbrže imenovan za poslanika v Washingtonu. Mosley je eden najožjih prijateljev MacDonalda; njegova žena je hči pokojnega indijskega podkralja Curzona.

Ženski lasje kot nravno vprašanje

Vsakokratna moda ima z vero samo toliko stika, v kolikor krši npravnost ali pa tudi le stare običaje. Kako se ti običaji in nazori v teku stoletij izpreminjajo, priča posebno izrazito noša ženskih las. Ko se je pred nekaj leti začela uvajati noša kratkih, ostrženih las, so mnogi zavpili, da je ta noša nesposodna in za pošteno žensko nedostojna. Mnogo tedanjih strogih sodnic nosi danes — kratke lase. Kljub temu pa vprašanje še ni končno veljavno re-

Kdaj je človek resnično srečen?

Odgovori.

83. Ako doživi uresničenje svoje življenjske ideje.
84. Kadar je samostojen in neodvisen.
85. Dokler ni okusil trpkosti življenja.
86. Kadar nima nobenega sovražnika. Boga pa prijatelja.
87. Kadar živi v milosti božji in z njo sodeluje.
88. Ako ima zavest, da je pripravljen za večno življenje.
89. Ako zna prav in vdano ljubiti edino zveslo materino srce.
90. Tekmovalec, ki si z velikim naporom pridobi prvo nagrado.
91. Trgovec, ki ima veliko blaga pa malo kapitala, in proti takojšnjemu plačilu dobi veliko naročilo.
92. Turist, ki vriska na planinah in poje v solnčni dan.
93. Kadar se zaveda, da njegovo življenje popolnoma odgovarja svojemu namenu.
94. Največja, neskaljena sreča pač bo, ko duša pri Bogu, a v zemlji telo.
95. Kadar pride v nebesa.
96. Kadar mu je geslo: Ama, nesciri et patere.
97. Slovenski človek, kadar vidi, da se drugim še slabše godi kakor njemu.
98. Kadar po prestanih krivicah dobi za doščanje.
99. Kadar veruje, upa in ljubi.
100. Obrtnik, oziroma trgovec, ki ima resnično toliko čistega dobička letno, kolikor mu ga predpiše davčna oblast.

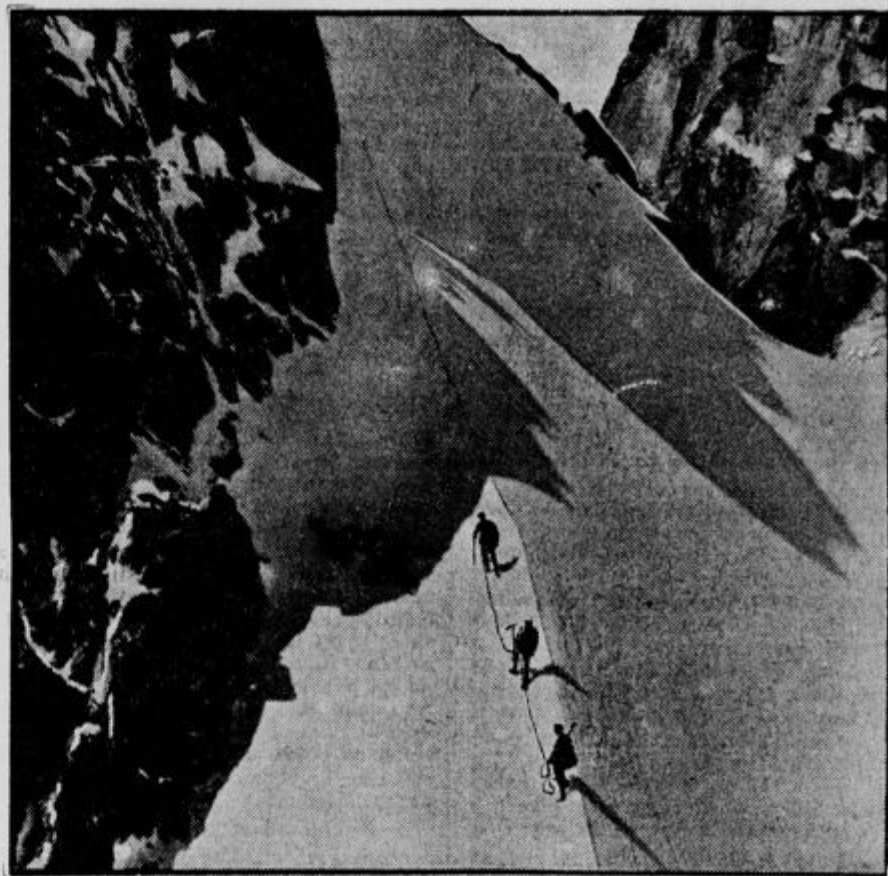

Indijski podkralj lord Irwin je napovedal preosnovo indijske ustave v zmislu indijskih narodnih zahtev.

dajalo celi osebnosti nekaj temnega, groznega.

V poteku razprave je kazala ves čas največjo mirnost in ravnodušnost in ni trenila z očesom tudi tedaj, ko je sodnik proglasil razsodbo: dva meseca ječe in nato izgon iz dežele. Še nikoli nisem videl ženske, ki bi bila s toliko gotovostjo in neomajnim samopremagovanjem stala pred sodiščem. Opazoval sem jo ves čas z napetim zanimanjem. In dočakal sem, da se je vendar izdala. Ko so jo po razsodbi oddali paznicam, da jo odvedejo iz dvorane, se je nenadoma ozrla nazaj na sodnika. Njen obraz je bil spačen od divjega srda in iz oči je sijala peklenska zloba in sovraštvo. Če bi mogel pogled usmrtiti, potem bi bil moral sodnik tisti hip umreti. Pri vsem tem je bila to najumnejša ženska, ki je kdaj stala pred angleškimi sodišči.

Katarina Gussfeldt je anarhistinja neupogljive, brezčutne vrste, fanatična do kraja, prostovoljna mučenica za stvar, ki je po njenem mnenju pravična. To je ženska, ki ima tak vpliv na osrednjo eksekutivo in posebno

Prvič na »Zeleni Iglic«, najvišjem vrhu Mont Blanca. Ta planinarski velečin se je posrečil 18 letnemu Američanu Bradfordu Washburnu in njegovima dvema tovarišema. Vrh »Zelena Iglica« je 4121 m visok in je veljal doslej kot nedosegljiv.

šeno, kajti še vedno se dobe listi in krogi, ki razpravljajo o problematiki kratkih ženskih las. Posebno zanimivost o tem predmetu je nedavno prinesel holandski protestantski cerkveni list »Protestantenblatt«, ki je bil razpisal vprašanje: Ali sme dovoliti krščanska žena svojim hčeram, da si ostrižejo svoje lase? Eden izmed odgovorov slove: »Med hišnimi pravili nekega protestantskega zavoda za mlade žene v okolici Magdeburga iz l. 1667. se nahaja tudi naslednji predpis: »Dolgi lasje v kitah ali s prečo ali na obeh straneh pripeti z iglami so za naša dekleta in žene znamenje nečimurnosti in podivjanih običajev. V našem zavodu slanujoče morajo brez izjeme nositi kratke lase, gladko počesane nazaj; na ta način morejo postati dejansko deležne cerkvene milosti.«

V sovjetskem raju

»... Od trenutka, v katerem smo zapustili naš parnik, smo srečali samo revščino. Ta revščina tvori značaj vse velike dežele. Leninograd, Moskva, Kijev, Sevastopolj in Jalta, kjer smo bili, so niz obupnih slik.

Vse rusko prebivalstvo je izredno slabo oblečeno. Obleke so razcapane, čevlji so pod vsako kritiko. Naši voditelji so nam poskušali zasenčiti to bedo, a se nismo dali prevariti. Videli smo zgolj pomanjkanje in veliko bedo. Ni govora o poslovnih stikih s slično državo.« (Iz poročila uglednega ameriškega industrijalca Jesa Righta, ki je obiskal septembra t. l. Rusijo v družbi 30 trgovcev in finansistov iz Zedinjenih držav. Objavljeno v londonski »National Review«.)

Smešnice

»Ali se ne sramujete beračiti, ko ste še tako mladi in zdravi?«

»Gospod — takega življenja bi star in bolan človek nikdar ne prenesel!«

»Gospodična, kakor vidim, ste odlični slikarski talent.«

»Po čem sodite?«

»Po vašem obrazu.«

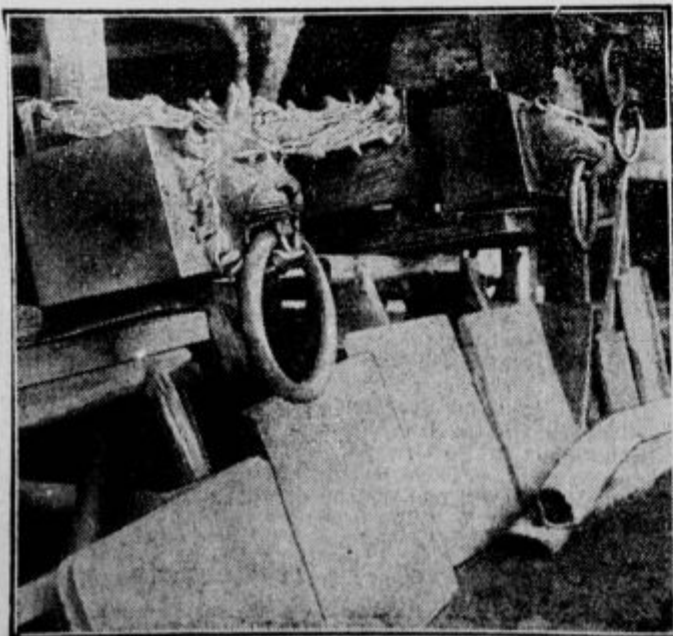
Pri fotografu. »Prosim, napravite mi slike za potni list.«

»Tako, gospodična; samo prosim, ne smehljajte se, ker bo drugače oblika premajhna.«

Pri odvetniku. »Gospod doktor, sedaj sem vam celo stvar popolnoma pojasnil; ali mislite, da bom pravdo dobil?«

»Tako gotovo, kakor tukaj sediva!«

»Potem pa ne bom tožil, ker sem vam razložil stvar tako, kakor stoji za nasprotnika.«

Deli Kaligulove razkošne ladje, ki so jo odkrili v sušitvi jezera Nemi blizu Rima.

Bukarest, romunska prestolnica, kjer so čutili dne 1. t. m. močnejšo potrebo

Prosv.-kulturni napredek J. Srbije

Prosvetno-kulturni problem Južne Srbije je obsežen in je po osvoboditvi stopil v novo fazo aktualnosti. Materialja je mnogo in zanimivega in bi zahteval široko studio Dvigati so se začeli južni predeli naše današnje osvobodene države že v XIX. stoletju, ko je še Turke gospodaril nad njimi. Borbe za narodno šolstvo so bile ostre in tesno vezane z nacionalnim pokretom, ki je zajel široke narodne mase. Tragično, a samozvestno se je v Južni Srbiji mrla za vero očetov, moralne vrednosti in človečanski ponos. S te strani je zanimiva lani izšla knjiga »Prosvetne i političke prilike u južnim srpskim oblastima u 19. veku«, ki jo je napisal Jovan Hadži-Vasiljević. V naslednjih vrsticah hočem dati samo stisnjeno sliko poosvobodilnega (1912) prosvetnega napredka in brezštevilnih naporov idealnih posameznikov, ki so si stavili za vzvišeni cilj, da dvignejo zapušteni kmečki narod in ga pripeljejo počasi vsaj do neke naobrazbe.

Se za Turke je Južna Srbija imela leseno gledališče na vardarjevi obali v Skoplju kot svojem središču. Takoj l. 1912. ga je vzel v roke naš prosluli komediograf Branislav Nušić. L. 1914. je pogorelo Agilni člani so postavili novo začasno zgradbo. Posebne vrednosti so podeželska gostovanja, ki jih je skopljansko gledališče pridelalo po večjih južnosrbskih mestih, v Velesu, Prištini, Prizrenu, Kumanovu, Bitolju. Do leta 1926. se je gledališče borilo s prostori v Skoplju. Potem so prenesli sedež v Bitolj. V glavnem so gojili nacionalni repertoar. L. 1927. pa je dobilo Skopje novo moderno gledališko dvorano, v kateri še danes najuspešneje deluje. V najtežjih dneh so južnosrbsko gledališče vodili: Nušić (1912—1919) in Rad. Kadradić (1919—1920), ki se je l. 1922. zopet vrnil in je njegov upravitelj še danes.

Velikega pomena za narodno prosveto je časopisje. Še pred balkansko vojno sta v Južni Srbiji izhajala dva srbska lista. L. 1912. je Nušić v Skoplju osnoval dnevnik »Srpski Jug«, ki je častno izvrševal poleg lista »Vardar« svojo nalogo. Po letu osemnajstem so iz Soluna prenesli v Skopje »Veliko Srbijo«, ki še danes izhaja pod naslovom »Naša Stara Srbija«. Turki so imeli svoj list »Haks«. Tudi socialistična »Slobodna zora« je nekaj časa uspevala. Od l. 1920. pa do lani je v Skoplju izhajal tudi časopis z gospodarsko smerjo: »Privredni glasnik«. Gliša Elezović ni uspel s kulturnim mesečnikom »Južna Srbija«. Tudi pedagoško usmerjeni »Mesečni pregled«, ki je bil osnovan l. 1926., ni uspeval in je prešel v »Južni pre-

gled«, ki izhaja še danes in je najprezentivnejša južnosrbska književno-kulturna revija.

Prvovrstni kulturni dogodki za Južno Srbijo je pridobitev filozofske fakultete (1912), ker do tedaj so morali vseučilišniki prihajati v oddaljeni Beograd, ki je bil v veliki večini slučajev za siromašne Južnosrbijske predrag. Istočasno z univerzo je Južna Srbija, posebej Skopje, dobilo celo vrsto intelektualcev v osebi univerzitetnih profesorjev, ki so se z vso voljo vrgli na proučevanje bogate in umetnostno pomembne preteklosti teh pokrajin. Največjega pomena je njihova organizacija Skopsko naučno društvo, ki izdaja obsežni »Glasnik Skopskog naučnog društva«, v katerem obelodanjajo strokovno-informativne članke z vseh polj znanosti. Dobra je bila: Makedonska biblioteka, ki je izdala deset knjig, pa je radi materialnih težko zastala na lepi poti. Še dvoje publikacij je, ki zaslužiti pozornost; ena obsega bogato muzično gradnjo, nabrano po vseh krajih Južne Srbije, druga pa studijo o Dušanovem zakoniku. Prav tako agilni so odsoki: Geografskega in Etnografskega društva in: Društva za srpski jezik in književnost.

Ljudska univerza uspeva in je vsako leto širša po programu. Doslej je bilo na njej okrog 120 predavanj. Prav tako zanimiv je Muzej Južne Srbije, ki so ga na lastne stroške osnovali vseučilišni profesorji.

Južnosrbski narod je zelo muzikalen in zato je razumljivo visoko število pevskih društev. Skopljanski »Mokranjaci«, ki je nedavno slavil svoj jubilej, »Vardari«, »Obilići« (vsi v Skoplju) specielno goje narodno pesem. Tudi ohridski »Biljani« je nedavno žela mnogo uspehov na svoji turneji po državah.

Kulturno-prosvetno se narod v Južni Srbiji dviga. Potreben pa je gospodarsko-ekonomske pomoči. Treba mu je novih železnik, ki bi vezale vsaj naravno najbogatejše predele. Precej bi pomagalo z jadransko progo, ki je v projektu. Zadnji čas se država posebej zanima za zdravstvene razmere teh krajev. Nedavno se je iz Sandžaka vrnila posebna delegacija belgradskih zdravnikov, ki so šli brezplačno zdraviti zapušteni narod in iztrebljati razne psojke. Po enem ali dveh desetletjih bo v Južni Srbiji rasel rod, ki bo lahko ponos cele države. Ker ljudje so tu doli delavni in varčni, niso pa imeli do včeraj najosnovnejših pogojev za pravičen gospodarsko-ekonomski razvoj.

Tone Potokra.

Strossmayer in šolstvo

Ondan smo v oceni II. dela korespondence Strossmayer-Rački, ki jo izdaja Jugoslovanska akademija v Zagrebu, omenili, da ta pisma v marsičem menjajo sliko, ki jo je naša »liberalna« znanost ustvarila o Strossmayerju. Bolj kot vsako drugo delo ali razprava o Strossmayerju nudijo pravi vpogled v osebnost velikega hrvatskega škofa. Človek, ki je trajno snoval velike načrte, trdovratno delal za zblizanje pravoslavljnih Slovanov s sv. stolico, v tem smislu poslal obširen memorandum rusnemu carju, ki je že sam po sebi izreden dokument o Strossmayerjevi veliki bistroumnosti in širokosti pogleda, — ni opustil nobene prilike, da se ne bi bavil tudi z na prvi pogled manjšimi vprašanji našega javnega življenja. Nobene močnejše manifestacije ni, o kateri ne bi vodil računa; na akademiju pazi kot na lastne oči; budno straži, da se ne bi udomačil škodljivi duh za hrvatsko katoliško kulturo; energično se protivi plitvim poskusom gotovih profesorjev, ko so nameravali uvesti na zagrebškem vseučilišču krščanstvu nasproten duh.

V tem času osemdesetih let preteklega stoletja so se pod vplivom Madžarov pričele ustanavljati frimazonske lože v Zagrebu. Učitelj Filipović je skušal ustvariti pedagogijo, ki bi temeljela na laiki moralu. Tudi sicer se je splošno poskušalo za časa vladanja Ivana Mažuranića doseči, da bi se naše javno življenje po madžarskem vzorcu čim bolj laiciziralo in odtujilo vplivu katoliške cerkve. Strossmayer, kolikor je bil tudi nasproten čuđstvu in ozkornosti gotovih duhovnikov, pristavej Stranke prava, je podvzel prvi akcijo proti vsem stranpotom v našem javnem življenju, ki so delala na dekristijanizaciji. Ob imenovanju neke židovke za učiteljico v Osijeku razvijala tako v pismih na Račkoga kakor v spomenici na vladu svoj program in naziranje o školskem pouku. Zato je nedvomno vredno, da mesto vseh drugih besed prinesemo, kar je Strossmayer sam napisal o tem vprašanju.

V pismu z dne 18. januarja 1877 piše Račkemu: »Z jutrišnjo pošto boste dobili moj spis, ki sem ga poslal na vladu v neizmerno žalostnem poslu, ki me je zares napolnil s pravo anksieteto. Šolski nadzornik v Osijeku (bil je neki Stjepan Grotić) je nadomestil z izgovorom potrebe za začasno učiteljico v katoliški šoli židovko. Ni to nobena potreba, ampak želja in prvi poskus sekta, ki ji je krščanstvo trn v peti. Žalibog je to naša vladna odobrala... To je prava smrt in pogin našega naroda. Raje na svetu vse preje preskusim, kot da trpim to sramoto v svoji školi. Prosim Vas, da to odkrito poveste banu.«

Spis, o katerem govori v pismu, je prav za prav spomenica škofa Strossmayerja na Hrvat. vladu v Zagrebu, kjer protestira proti namestitvi židovke Tonke Neumann za učiteljico v Osijeku. Predno citiramo važnejše odstavke iz tega spisa, moramo omeniti, da je bil škof Strossmayer zelo nenaklonjen Židom. V nekem drugem pismu naziva nekoga židovskega učitelja jezikov madžarskega židovskega potepuha. »Neue Freie Presse« na Dunaju zmernja z nemško židovsko prostitutko. Nikoli ne opušča prilike, da jih ne bi napadel, ker sluti, da bi močnejši dotok Židov v hrvatske kraje lahko odvzel nacionalni in krščanski karakter hrvatskemu narodu. Siromak, če bi vedel, da bo podjetje, v katero je vložil dosti denarja in ki je nastalo v prvi vrsti z njegovim novcem, prešlo s precejšnjim delom v židovske roke, kaj bi šele tedaj napravil.

V tem spisu, ki nam poleg ostalega potrjuje, kako je bil Strossmayer energičen in da je imel pogum, nastopiti proti vladu z največjo silo, so tudi tile stavki: »Visoka vladu ve, da se je Cerkev in episkopat hrvatski trn vse hrvatsko duhovništvo bilo posledic novega školskega zakona. Novi šolski zakon ni po mojem najglobljem prepričanju črpal iz žive knjige pameti in pravil duševnih potreb našega naroda, ampak iz mrtve knjige tujih teorij, ki se nobenemu narodu niso bile v korist, našemu pa bodo sigurno v veliko škodo. Novi šolski zakon povsem ignorira Cerkev kot javno oblast, ki ima pravico in dolžnost, bdeti nad krščansko vzgojo, ki ni nikoli dopustila in tudi dopustiti ne sme, da se krščanski deči vsiljuje židovka za učiteljico. Novi zakon je popolnoma pretrgal pravno vez, ki je v šoli družila Cerkev z narodom...«

Ta slučaj v Osijeku je zmožen, odpreti Hrvat. škemu episkopatu oči in vzbuditi v njem bojazen, da v resnici obstajajo neke tajne težnje v našem narodu, da se naša mladina dekristijanizira... Visoka vladu! Meni je krščanstvo v našem narodu in šoli prva, najvažnejša in najsvetejša stvar, ki ji morajo vsi ostali ozirati daleč popuščati. Meni je krščanska vzgoja naše dece in mladine vprav bitna zahteva

življenja ali smrti, sreče ali propada našega naroda... Naj-bo visoka vladu prepričana, da se ne bo noben škof v takih slučajih spraveval, kaj se da iz same zakonske crke izvesti in na nek način opravičiti, ampak se bo samo vprašal, kaj mu nalagata dolžnost njegovega poklica in Oni, pred katerim bo nekoč odgovarjal za svoje ljudstvo.«

Dalje govori škof, da je narodna vzgoja združena s krščansko, ker brez nje ni tudi narodne vzgoje. Če bi se ta slučaj ne rešil povoljno, bi se poslužil pravice, ki mu jo daje Cerkev, da bi deči zabranil pod cerkvenimi kaznimi, posecati šolo, kjer poučuje židovka. Namestitev židovke v katoliški šoli, oziroma v šoli, kjer so katoličani v večini, pomeni, trdit, da je »krščanska vera ali povsem indolentna ali vsaj popolnoma postranska stvar.«

Razmišljajoč, od kod ta pojav, da se skuša v do tedaj krščansko šolo vnesti areligiozno vzgojo, Strossmayer povsem jasno opazi, da je to delo prostozidarjev. O tem pravi: »Vse, kar se se godi v našem narodu, opazujem iz čiste ljubezni do naroda samega s pazljivim očesom in slutim, da obstoji pri nas sekta brezumnežev in oboležev, ki pravijo, da se je krščanstvo preživelo, in ki delajo na tem, da se luč sveta, ki je svetu zazarela v evangeliju, utrne, ne da bi reveži videli, da bi s tem hipom obenem ugasnila tudi luč življenja našega naroda. Tej sekti je krščanska šola trn v peti. Nadzornik Grotić je ali član ali pa slepo orodje te sekte. (Nadzornik Grotić je namreč namestil to židovko v Osijeku).«

Po takih njegovih izjavah in besedah se je vendar našel frimazon, ki se je bahal, da najbolje razume Strossmayerja, in je sestavil tudi citanko iz Strossmayerjevih spisov, ne da bi seveda omenil te vrstice. Verjetno se bo najbrže vseeno našel kak »liberalac«, ki bo škofa Strossmayerja še dalje imenoval — liberalca.

Koncert društva Krakovo-Trnovo

V ponedeljek 4. t. m. je bil v Filharmoniji še precej obiskan koncert pevskega društva »Krakovo-Trnovo«. Društvo praznuje letos desetletnico svojega obstoja in je ta jubilej praznovalo s slavnostnim koncertom, ki ga je vodil njegov pevovodja g. Mirko Premelč. Društvo se je tekom svojega obstoja precej živahno gibalo: žal so se menjavali tudi člani in pevovodje in šele zadnja leta se je pod vodstvom g. Premelča ustalilo in doseglo višino.

Društvo ima devetindvajset članov moškega zbora, še nekoliko različno dobre moči, kar se bo pa z resno voljo izenačilo. Nekaj prvih ternojev je dobrih, čistih in visokih, prvi bas ima tudi nekaj dobre zasedbe. Izgovarjajo in zlasti intonacija bosta pa sčasoma še dosegli popolnost. Hvalevredna pa je idealna poštvalnost tega zbora, ki je dosegla do sedaj razmeroma lepe uspehe in si stavi razmeroma težke naloge.

Zbor je pel Adamiča (3), Deva (3), Premelča (1), Železnika (1), Kimovca (1) in Cianića (1). S tremi točkami iz oper (Foerster, Puccini, Wagner) je sodeloval tudi operni pevec g. Kovač, katerega je na klavir. taktno podrejen, spremljal g. H. Svetel.

Program je bil sicer zmerno moderen, prinesel je tudi par obdelav narodnih, glavna novost pa je bila Adamičeva kantata »Zapojmo« za troglasi moški zbor s spremljavo trobilnega kvarteta in tolkal. To je, mislim, Adamičovo najnovejše delo: Polifonski zbor z malim orkestrom, ki se živi od pevskega materiala; v svoji logiki, neposrednosti in preprosti izrazi sredstev spominja skladba nekoliko na XVIII. stoletje in jo preveča izredno rutiniran skladateljski, sodobni duh. Posebna zasluga društva za moderno glasbo na koncertu je, da nas je seznanilo s tem delom.

Zlasti drugi del programa, Devovo Gor' čez izaro, Premelčovo občuteno »Domovino«, Kimovčev »Oblaček«, Cianičev »Stari ljubezen« in Devovo »Koroško« je zbor odpel z dobro nastudirano dinamiko in občutjem; zadujo so morali celo ponoviti (lep solo bariton!).

G. Kovač je z bravuro podal omenjene tri operne arije, močno deklaratorno izrazil, in žel, jubilat teh dni, viharen aplavz poslušavcev. Zlasti je ugajala Lohengrinova pesem.

Društvo je v imenu ZKD čestital k desetletnici g. ravnatelj Jug. Tudi naše čestitke! Le kornjčno in per aspera ad astra!

Gospodarstvo

Združni inspektor

V naši Dravski banovini je organizacija trgovcev in obrtnikov po zadrugah, ki izvršujejo po obrtnem redu zadrugam odmerjene posle, skoro dokončana. V celi banovini posluje okoli 250 zadrug, ki zastopajo interese čez 36.000 trgovcev in obrtnikov. Poleg tega imajo dolžnost, da zastopajo in pospešujejo tudi interese združnih pripadnikov, to je pomočnikov in vajencev v zadrugi včlanjenih trgovcev in obrtnikov. Zadruga te vrste so javnopravna značaja. Poslovanje vodijo po predpisih obrtnega reda, ki jim odmerja jako lep delokrog. Njihova naloga je, da gojijo skupnost, varujejo in dvigajo stanovsko zavest ter pospešujejo gospodarske, kulturne in humanitarne interese svojih članov in pripadnikov.

Ta svoj namen izpolnjujejo zadruga, — ki so prisilne organizacije — med drugim tudi s tem, da sodelujejo pri podeljevanju obrtnih pravic, da vodijo evidenco članov in združnih pripadnikov, da potrjujejo učna pisma in pomočniška izpričevala itd. Dalje morajo dajati obrtnim oblastvom na njihovo zahtevo pojasnila in strokovna mnenja o zadrugah in obrtnih vprašanjih. Ta del njihovega delokroga jim daje značaj policijskih organizacij, ki se izražajo tudi v tem, da je njihovo poslovanje pod nadzorstvom državnih obrtnih oblastev.

Poslovanje zadrug je torej jako obsežno. Predpostavlja gotovo verziranost in poznavanje zakonov. Pri marsikateri zadrugi, kjer so dani ti pogoji za uspešno delo, se gladko posluje in zadruga postaja res to, za kar jo je namenil zakonodajalec. Pogloblja se vedno globlje v vprašanja svojega delokroga in se vedno bolj približuje idealu smotrene prisilne organizacije. Žal, da to stremljenje ni splošno. Je še vedno veliko število zadrug, ki ne izpolnjujejo do dela svojega namena. Temu ni krivo toliko omalovaževanje zadruga kot nepoučenost, ker zadrugi funkcionarji ne poznajo do dela namena zadrug. Imajo dobro voljo, so dobri obrtniki ali trgovci, ali v trdi borbi za vsakdanji kruh nimajo vedno zadosti časa niti zadostnega znanja, da bi se poglabili v namene zadrugištva in po njih uredili svoje poslovanje. Take zadruga, kojih je več, nego bi mogel kdo misliti — v praktičnem življenju se to kaže od dne do dne bolj — rabijo prijatelja, rabijo pomočnika, ki bi jim s svojimi nasveti, navodili in pojasnili pomagal, ki bi jim stal od časa do časa na strani, da jih uči, jim svetuje, kaj naj ukrepejo, kako naj poslujejo, da bodo izpolnjevale svojo nalogo. Zadruga rabijo človeka, ki ima smisel in srce za težnje njihovih članov, ki te težnje pozna, ki za nje živi in je njihov vnet besednik.

Zakon je že ob reorganizaciji obrtnega zdruzištva uvidel potrebo, da prisloki zadrugam v njihovem stremljenju in prizadevanju na pomoč, da izpolnijo svojo obsežno nalogo. Ustvaril je institucijo združnih instruktorjev. Pri nas smo imeli to institucijo že iz leta 1899. Zdrugi instruktorji so ugodno vplivali na razvoj zadrugištva in sveto izvrševali svojo nalogo. Posebno zadnja dva zadruga instruktorja dr. Blodig in dr. Sieska sta si pridobila neoporečne zasluge za obrtništvo. Posvečala sta se z veliko ljubeznijo poslom zadrugnega instruktorja in bila iskrena prijatelja obrtništva. Žal, da se je ta institucija po osvoboditvi opustila.

Za to so bili merodajni gotovo drugi razlogi nego ti, da ni potreba. Zdrugištvo se je po svoji lastni notranji moči v prekratni dobi krepko razvijalo in postalo važen faktor v naših organizacijah. Pogreša pa sedaj še bolj nego kdaj prej svojega prijatelja in vodnika — zadrugnega instruktorja. Mi želimo, da se zadrugištvo okrepi, da se dovede do onega cilja, ki mu ga je postavil zakon. Za dosego tega cilja pa rabimo zadrugnega instruktorja.

Ko se bo v dogledni bodočnosti sestavil račun za Dravsko banovino, iskreno želimo da merodajni krogi mislijo tudi na to potrebo upoštevajo tudi to željo zadrugištva, ki siredni navzgor, o one popolnosti, ki je potrebna, da se pospeši razvoj naše toliko obetajoče gospodarske organizacije.

IZKAZ O STANJU NARODNE BANKE

z dne 31. oktobra 1929. (Vse v mil. Din; v oklepajih razlika napram izkazu z dne 22. okt. 1929.) Aktiva: kov. podloga 388,4 (+ 7,4), posojila: menična 1822,6, lombardna 255,3, skupaj 1588,0 (+ 18,0), tečajna razlika 1257,5 (+ 140,4; pasiva: bankovci 5772,8 (+ 104,5), drž. terjatve 146,0 (— 100,4), obveznosti: žiro 1056,7, razni računi 119,1, skupaj 1175,9 (+ 967), ostale postavke neizpremenjene.

Zopet imamo beležiti izredno značen dvig doviznega zaklada Narodne banke. v zlatu in srebru imamo ca. 1 milijardo Din, v devizah pa že pol-druge milijardo Din; samo v zadnjem tednu oktobra je devizna podlaga narasla za ca. 150 mil. Din. Nadalje je Narodna banka zopet povečala svoje kredite, položaj na našem denarnem trgu pa ilustrira dejstvo, da so dobroimetja pri banki narasla.

Delničarje Privilegovane agrarne banke, a. d. Beograd, opozarjamo na oglase banke v listih radi vplačila drozgera obroka vpisanih delnic. Vplačilo se mora izvršiti do 15. novembra t. l. V nasprotnem slučaju zapade doslej na račun delnic vplačani prvi obrok v korist rezervnega fonda. V interesu delničarjev je, da izvrše vplačilo pravočasno.

Statistika konkurzov v oktobru. V mesecu oktobru 1929 je »Jugosl. društvo za zaščito upnikov« registriralo 67 konkurzov napram 51 v septembru t. l. in 66 v oktobru lani. Skupno je bilo v prvih 10 mesecih t. l. razglašeno v naši državi 909 konkurzov napram 739 konkurzom v prvih 10 mesecih lani. Po pokrajinah se konkurzi razdelež: Slovenija in Dalmacija 54 (71), Srbija in Crna gora 725 (531), Hrvatska 73 (67), Vojvodina 46 (54) in Bosna 46 (54).

Odsvojitvena prepoved. Herkules, d. d. za promet mineral. olj in kem. proizv., Zagreb. Družba je prevzela 1926 komanditno družbo istega imena, ust. 1919. Kapital znaša 0,3 milij. Din in izkazuje bilanca za 1926 (zadnja objavljena) 0,041 milij. izgube.

Borza

Dne 5. novembra 1929.

DENAR

Devizni tečajji so ostali v glavnem neizpremenjeni. Promet je bil prav znaten, zlasti v devizah Praga (1,5 milij. Din), potem London in Berlin. Edino v devizi Trst je bilo zaključeno privatno blago, v ostalih devizah pa je intervenirala Narodna banka.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečajji.) Amsterdam 2282 bl., Berlin 1350,75—1353,75 (1352,25), Bruselj 701,23 bl., Budimpešta 989,37 bl., Curih 1094,40—1097,40 (1095,90), Dunaj 795,07 bl., London 275,42—276,22 (275,82), Newyork 56,325—56,525 (56,425), Pariz 222,74 bl., Praga 167,05—167,85 (167,45), Trst 295,15—297,15 (296,15).

Zagreb. Amsterdam 2279—2285, Budimpešta 989,37 bl., Berlin 1350,75—1353,75, Curih 1094,40

—1097,40, Dunaj 793,57—796,57, London 275,42—276,22, Newyork 56,325—56,525, Pariz 221,74—223,74, Praga 167,05—167,85, Trst 295,15—297,15.

Beograd. Amsterdam 2279—2285, Budimpešta 987,84—990,84, Berlin 1350,75—1353,75, Curih 1094,40—1097,40, Dunaj 793,57—796,57, London 275,42—276,22, Newyork 56,125—56,325, Pariz 221,74—223,71, Praga 167,05—167,85, Milan 295,06—297,05.

Curih. Beograd 9,1265, Berlin 123,41, Budimpešta 90,175, Bukarešt 3,0825, Dunaj 72,54, London 25,17, Madrid 72,90, Newyork 515,90, Pariz 20,3287, Praga 15,28375, Sofija 3,7225, Trst 27,025, Varšava 57,85.

VREDNOSTNI PAPIRI

Ljubljana. Celjska 170 den., Ljublj. kred. 123 den., Prastrediona 905 den., Kred. zavod 170 den., Vevče 130 den., Stavbna 50 den., Sešir 105 den., Kranj. ned. 295 den., Ruše 250—260.

Zagreb. Drž. pap.: vojna škoda ar. 430—432, lisa 430—432 (431), termini: dec. 434—436, febr. 406—409, 7% inv. pos. 84,75—85,25 (85), agrari 52,50—53 (52,50), Bančni pap.: Hipo 202—204 (202), Poljo 16—17, Hrv. 50 d., Kred. 94 d., Jugo 82,50—84 (82,50), Lj. kred. 123 d., Prastred. 900—910, Srpska 156 d., Zem. 120—130, Obrtna 36—40, Etno 164 d., Kat. 32 d., Ind. pap.: Guttman 185—190, Slavonia 140 d., Slavex 96—100, Danica 115—125, Drava 315—330, Sečera 402,50—415, Osj. ljev. 210—220, Brod. vag. 135 d., Union 125—137,50, Isis 19 d., Ragusan 430—475, Trbovlje 468—490, Vevče 132 d., Nar. sum. 40 d., Piv. Sar. 160—190, Nar. mlin. 30 d., Oceania 190 b., Jad. plov. 520—530.

Beograd. Narodna banka 8280, 7% inv. pos. 84,50—84,75, vojna škoda prompt 426,75—428 (427—428), dec. 432—433 (432—434,50). Tendence slaba.

Dunaj. Podon.-savsko-jadran. 83,15, Wiener Bankverein 21,50, Creditanstalt 52, Escompteges. 171, Union 24,50, Aussiger Chemische 242,50, Alpine 36,35, Trboveljska 57,70, Kranj. ind. 38, Rime Murany 107,25.

Les

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 3 vagoni nežamnih bukovih plohov in 3 vagoni bukovih klad. Tendence neizpremenjena.

Zito

Ponovni padec pšeničnih cen na čikaški borzi je ostal zaenkrat pri nas brez občutljive posledice vendar je postala tendenca tudi na našem domačem žitnem trgu slabša. Promet se je precej skril, ker vlada nejasnost in ni videti posebnega veselja ne do nakupa ne do prodaje. Pšenica gornjebačka velja 192,50—195, koroza umetno sušena 145, bačka naklad. post. V ostalih predmetih ni izpremembe, le nekateri mlini so povišali ceno za nižlo, to pa v glavnem radi slabega položaja za krušne moke, pa tudi zato, ker je mnogo mlinov v niči popolnoma razprodanih, dočim je povpraševanje po tej moki zelo živahno.

V Ljubljani so notacije neizpremenjene. Zaključen je bil 1 vagon koroze. Tendence mlačna.

Novi Sad. Koroza bač., sr. nova 105—107,50, dec. in jan. 122,50—127,50, ladja Dunav marc 140—145, suha 140—145, ban. suha Dunav 142,50—147,50, bač. za april in maj 142,50—145. Vse ostalo brez spremembe. Tendence slaba. Promet: 18 vag. pšenice, 13 koroze, 9 moke, 5 otrobov.

Sombor. Pšenica bač. želez. prompt 185—190, slav. 185—190, srem. 177,50—182,50, ban. 180—185, ban. Bega in Dunav srem. 190—195, ban. Bega kanal 185—190, bač. pot. srem. 195—200. Oves bački, srem. in slav. 137,50—142,50, Rž bač. prompt 145 do 150, Ječmen bač. 63,64 kg 115—125, bač. poml. 140—150, baranj. poml. 150—160. Koroza nova bač. 110—115, bač. nova umetno sušena nov. 135—140, v storžih 75—85, bač. stara 150—155. Fižol bač. beli 500—520, bač. beli izbrani 510—530, bač. mesni 330—340. Pšenična moka in otrobi neizpremenjeni. Tendence mlačna, promet 167 vagonov.

Budimpešta. Tendence oslabljena. Pšenica marec 23,20—23,12, zaklj. 23,12—23,13, maj 23,95—23,82, zaklj. 23,82—23,83, rž marec 16,60—16,13, zaklj. 16,15—16,16, koroza maj 16,80—16,72, zaklj. 16,72—16,73.

Rnelj

Nürnberg, 5. nov. (Tel. »Slov.«) Pripeljanih je bilo denar 200 bal, prodanih pa samo 80, in sicer samo hallertauski hmelj I. in srednji po ceni 55 do 85 mark. Za tranzitni hmelj ni bilo kupčije. Razpoloženje in cene popolnoma neizpremenjene.

Živina

Dunajski prašičji sejem. (Poročilo tvrdke Ed. Saborsky & Co., Dunaj.) Na trg jebilo pripeljanih 6961 prašutarjev in 5355 špeharjev. Iz Jugoslavije je bilo 678 prašutarjev in 2498 špeharjev. Cene so bile za špeharje najbolje 2—2,08, I. 1,92—2,05, II. 1,85—1,90, za kmečke najbolje 2—2,10, za druge pa 1,85—2,05, za prašutarje je bila cena 2—2,6. Za špeharje se je cena dvignila za 10—15 grošev, za prašutarje pa za 15 grošev. Prihodnji prašičji sejem bo v sredo 13. novembra.

Semena

Crna detelja je bila v padanju ves čas, odkar se je pojavilo novo seme. Seje zadnji čas ji je trg nekoliko prijazenji. Čuti se, da je od producenta pri današnji nizki ceni le težko dobiti blago, in je baš to vzrok, da je cena obstala in počvrstila. Notira: seme s 97% čistote in 88% kaljivosti in plombr

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službe iščejo

Gospodična

želi mesto kot pisarniška moč ali blagajničarka ter tudi kaj sličnega. Za izvežbanost in poštenost se jamči. Ponudbe upravi lista pod »Pisarna« 12.486.

Advokat, pripravnik

s sodno in advokatsko prakso išče službo pri notarju ali advokatu radi spremembe zaposlenja. — Nastop vsaj januarja. Ponudbe pod »Pripravnik št. 12.480« do enajstega na upravo.

Službodobe

Mlado dekle

zdravo, pošteno in snažno, ki ima veselje do otrok, sprejem takoj k polletni dekletu in triletnemu fantiku. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod: »Pestunja« št. 12.442.

Služkinja

pridna, čista in zdrava, se sprejme takoj. Znat mora okusno in snažno kuhati in opravljati tudi druga snažna hišna dela. Starost od 20 do 30 let. Ponudbe upravi Slov. pod »Zanesljiva« št. 12.495.

Krojaški vajenec

se sprejme. Josip Lipoglavšek, Celovška c. 65.

Učenca

s primerno šolsko izobrazbo in dobro vzgojo, lepega vedenja, dobrega računanja, s hrano in stanovanjem v hiši, sprejem. — Ponudbe s prepisi zadnjih šolskih spričeval je poslati na trgovino z mešanim blagom P. Koren, prej Šterk, Črnomelj.

Perfektno kuharico

samostojno, snažno in pridno sprejme trgovska hiša na deželi. Reflektira se samo na dobre moči z večletnimi spričevali in lepim vedenjem. Plača 400 do 500 Din. Ponudbe z navedbo dosedanjih službovanj na upravo Slov. pod »Vestna gospodinja« št. 12.448.

Trgov. pomočnica

verzirana v vseh panogah mešane trgovine, z znanjem nemščine, perfektna računarja, agilna in dobra prodajalca, enega za manufakturni in drugega za železniški oddelek, sprejem. — Ponudbe z navedbo dosedanjih služb in prepisi spričeval ter plačilnimi zahtevki na upravo Slovenca pod »Perfektne« št. 12.449.

Vezilje

spretno ter večje vseh ročnih del sprejme Mattek & Mikeš, Ljubljana, Dalmatinova 13.

Kroj. pomočnika

sprejme takoj v trajno delo Ivan Kovič, Novi Vodmat, Zaloška c. 14.

Uradnika

resnega in solidnega, trgovsko naobraženega, ki bi pozneje prevzel vodstvo podružnice, sprejem. Cenjene ponudbe na upravo pod »Agilen S«.

Ključavničar

dobro izvežban tudi kot samostojen vodovodni instalater, ki bi se razumel tudi na avtoenično varjenje, se sprejme v trajno delo. Reflektira se le na dobro izvežbanega delavca v teh delih. — Naslov v upravi pod št. 12.478.

Učenca

s primerno šolsko izobrazbo, močnega, za trgovino z mešanim blagom, sprejme trdka Peter Šetina, Radeče pri Zidan. mostu.

Čevljarski pomočnik

se sprejme. Nastop takoj. Naslov v upravi pod št. 12.488.

Vajenca

za čevljarsko obrt sprejem takoj. A. Mulej, Jesenice Fuž. 206, Gorenj.

Samostoj. gospodinja

(najraje z dežele), čedne zunanosti, ne pod 26 let, sprejme takoj samostojen posestnik v trgu blizu Ljubljane. Biti mora poštena, zanesljiva, sposobna samostojnega gospodinjstva, kuhe, šivanja in imeti veselje do srednje gostilne. Obširne ponudbe pod »Gospodinja« št. 12.487 na upravo »Slov«.

Strojne tehnika

vojaškega prostega, sprejme trdka na Gorenjskem. Ponudbe s prepisi spričeval in navedbo plače pod »Risar« 12.477 na oglasni oddelek Slov.

Ključavn. pomočnik

dobro izvežban v stavbenem in umetnem ključavničarstvu, pošten, vojaščin prost, ki bi bil tudi zmožen sam voditi obrt, dobi takoj službo. Plača po dogovoru. — Ponudbe ustne in pisne na naslov: K. Albrecht — Kamnik.

Pletilja

izurjena, se išče za Mursko Soboto, katera je zmožna samostojnega dela. Plača dobra. Nastop takoj. Cenj. ponudbe je poslati na Hranilnico in posojilnico v Bogojni.

Postrežnico

snažno, sprejemem za posredovanje finih sob za dopoldanske ure. Celovška cesta 14.

Vbojljivo dekle

v starosti 16 do 20 let, zdravo in snažno, dobro vzgojeno, katere je pridna in ima veselje priti v boljše snažno mestno hišo k dvema otrokoma v starosti 4 in 7 let. Posredovalec izključen. — Ponudbe v kuhinji bi pomagala. — Ponudbe pod »Snažnost« št. 12.496.

Pouk

Solerska šola

1. obl. konc. Čamerik, Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugoavto). — Tel. 2236 Pouk in praktične vožnje

Novi teča

otvoritev 1. novembra italijanske, francoske, nemške, angleške in ruske. Poučujejo akademsko naobraženi predavatelji. Vpisovanje v Vošnjakovici ulici št. 4, pritrilje, med 10 in 12 ter 18 in 20.

Vnajem

Skladišče

lepo, suho in svetlo, pripravo za delavnico, kakor n. pr. pletilstvo ali kaj sličnega, se takoj odda. — Kje, pove uprava Slovenca pod št. 11.634.

Glasba

Klavirji

in pianini svetovnih tvrdk po znižanih cenah v zalogi! Na obroke! M. Ropas, Celje. — Popravila, uglasjevanje!

Stanovanja

Stanovanje

obstoječe iz 2 sob in kuhinje, se takoj odda pri D. M. v Polju, pet minut od železniške postaje in zraven avto postaja. Več se izve v upravi lista pod št. 12.485.

Stanovanje

dve sobi, kuhinja in priključek, v novi hiši v I. nadstr., se odda takoj v najem. Lega solnčna, na sredi prijazne vasi, 15 minut od kolodvora Zalec. Jako pripraven za uradnika ali penzionista. — Poizve se v podružnici »Slovenca« v Celju pod »Lep stan«.

Sobo

po možnosti v sredini mesta, išče stalen gospod. — Ponudbe pod »Doktor« na upravo »Slovenca«.

Posestva

Kupim hišo

v bližini županijske cerkve. Posredovalec izključen. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. »1000«.

Posestvo

lepo urejeno, prezidana hiša z gosp. poslopjem, vsem živem za ljudi in živali, 18 orolov zemlje, gozd, njive in travniki, zaradi starosti lastnikov poceni naprodaj. Natančnejša pojasnila in naslov v administraciji »Slovenca« pod št. 12.451.

Kupimo

20% kronske bone kupi Pučka štedionja i založni zavod d. d. Osijek. Desetična ul. 27.

Fižol

cipro, koks, orehe, suhe slive, domači kostanj in jabolka, kupi franko vagon vsaka nakladalna postaja. — Ponudbe z navedbo cene in količine blaga je poslati na Nabavljialno zadrugo uslužbencev držav. železnice, Ljubljana VII.

Fižol

kupi vsake količine in različne vrste nizkega, zelenka, Vachtlerja, belega vseh vrst, kakor tudi orehe, večje količine, po najugodnejših cenah. — Ponudbe na Z. Cvilak, Slov. Bistrica.

Navijalni stroj

3-4 špule, kupim takoj. Večna pot 3, Ljubljana.

Želod

ježice, hrastov mah, češminjevo lubje itd., kupim po najvišji ceni. Blago prevzamem na licu mesta ter takoj izplačam. I. Stuller, Vrhnika.

Zasluzek

Posredovalci

za nakup kostanjev. taninskega lesa

lahko zaslužijo lepo provizijo v prostem času z raven svojega poklica. Obrnite se na trdiko Ernest Marinc, Celje, Zrinskega ulica 4.

Objave

županstvo občine Teharje naznanja, da se bo vršila dne 13. novembra t. l. ob 10 dopoldne v občinski pisarni v Teharjah dražba

ribolova

v potoku »Lužnica« v oddajo za dobo treh let.

Denar

Samostojen prekaševalec

ki zna izdelovati prima ljubljanske, kranjske in suhe klobase, more vstopiti kot kompanjon v neko graško prekaševalnico s trgovino v mestu na zelo prometni cesti v notranjem mestu, eventualno vzeti v najem trgovino. — Izdelovanje kranjskih klobas pa mora biti prvovrstno, ker se te v Gradcu zelo zahtevajo. — Potrebna kapital 5000 šilingov. — Ponudbe pod »A. E.« na Grava, Graz, Stempfergasse 8.

Prodamo

Puhasto perje

kilogram po 38 Din razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. — Potem čist belo gosje kg po 130 Din in čist beli puh kg po 300 Din. — L. Brozović, Zagreb, Ilica 82.

Dobro ohranj. vozove

en voz s štirimi sedeži (Landauer), en Phaeton, en Coupe in ena kočija. poceni naprodaj. Naslov v upravi Slov., Maribor

Strojno pletilstvo

je edino ugodna prilika za takojšnji doseg do brega zaslužka in lastnega podjetja brez posebnih stroškov in zamude časa. Učne tečaje se nastopi lahko vsak dan. Najboljši pletilni stroji »Walter« vedno v veliki izbiri na zalogi. — F. KOS, Ljubljana, Židovska ulica 5.

Prodaja premoaga

in drv. Dostava na dom. Fran Jezeršek, Vodmat-Moste.

Cepljene trte

vkorenjenjene divjake in sadna drevesca nudim v najnižjo ceno za jesensko saditev. Alojzij Grabar, pos. in trtnar, Zagorci, p. Juršinci pri Ptuj.

Dva plašča

in dve črni jopi prav poceni naprodaj. Naslov v upravi pod št. 12.492.

Obre

Modistinja

Anica Suhek, Selenburgova ulica 6/1, nudi najcenejše in najlepše damske klobuke že od 60 Din naprej. — Preoblikovanje 28 Din.

Dežne plašče

priporoča po konkurenčnih cenah Martin Jančigaj, Ljubljana, Tavčarjeva (Sodna) 1.

Pozor!

Volno in bombaž kupite najceneje pri trdniki Karl Prelog, Ljubljana, Stari trg št. 12 in Židovska ulica št. 4.

Mi slikamo vse!

Slike poobličja (Porträtbilder), razglednice, slike takoj izgotovljene, industrijske in športne slike. Novo vpeljan fotoatelj z najmodernejšimi aparati. — Fotomeyer, Maribor, Gosposka 39.

Elektrotehnično podjetje

A. Arhar in druž

Ljubljana VII, Celovška cesta št. 80.

Prevzema vsa elektrotehnična dela, daljnovode, zvonice, hišne instalacije itd. — Solidna postrežba

Koruzo

za mlev in krmo

krmil. moko in otrobe

nudi najceneje FRAN POGAČNIK — Ljubljana, Dunajska cesta št. 36.

Mlinarji!

proso, ajdo in ječmen kupite najceneje pri A. VOLK, LJUBLJANA, voletrgovinska ulica št. 24. Restljeva cesta 24.

Premor

in drva najboljših vrst dobavlja I. Pogačnik, Bohoričeva 5. Telefon 2059.

želodčno tinkturo

Krušno moko

in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri A. & M. Zorman, Stari trg 32, Ljubljana.

ilirija drva

ilirija premoq

ilirija koks

Dunajska 46 - Tel. 28-28

Naznanjamo pretužno vest, da je pri železniški katastrofi v Rajhenburgu tragično preminul naš dobi soprog, oče, brat, stric, tast in svak, gospod

MIRKO VODLAK

železniški uradnik.

Pogreb bagega se bo vršil danes, dne 6. novembra 1929 ob 16 izpred glavnega kolodvora k Sv. Križu. Slava njegovemu spominu! Ljubljana, dne 5. novembra 1929.

Eleonora, soproga, Greta por. Besednik, hčerka, Marija, mati, Gjuro Besednik, zet, Rajmund, Ivan, Radoslav, Stanislav, bratje, Rajmund, Stanislava, Smiljka, nečak in nečakinji. Rodbine dr. Romih, Drevenšek.

Čajno maslo

Dobavitelja za prvovrstno čajno maslo na Dolenjskem se išče. Najraje neposredno iz kmetije. Ponudbe z navedbo cene je poslati na upravo »Slovenca« pod »Čajno maslo — Dolenjsko« št. 12.348.

Dvokolesa

najboljših svetovnih znamk v veliki izbiri zelo poceni. Najnovejši modeli otroških vozičkov od priprostega do najfinjšega in igrači vozički v zalogi. Več znamk šivalnih strojev najavnejših modelov, deli in pneumatika. Ceniki franko. Prodaja na obroke. »Tribuna« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov. LJUBLJANA, Karijska cesta št. 4.

Izmed sodobnih književnih izdaj so

dr. Ivan Pregljevi izbrani spisi

priznana tako po vsebini kakor po opremi na prvem mestu.

Vsak zvezek stane broširan Din 45 — elegantno vezan Din 60.—.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Angleško in češko sukno

za moške obleke, damske plašče posteljne odeje, grafi za žimnice, perje in puh se dobi po ugodnih cenah pri terdki

FRANJO MAJER,

MARIBOR, Glavni trg 9

Pierre L'Ermitte:

Žena z odprtimi očmi

Na drugem koncu vrta pa je stala skrita med palmami, orehi, poprovimi grmiči in lovori, mala utica za sanjarenje, kamor se je zatekala Rolanda, kadar je bilo preveč obiskov v salonu, ali kadar ji je bilo v duši tesno.

Vzdolž vrta, malega dvorišča in utice je stala enonadstropna hiša... z lesenim stopniščem, prostornimi hodniki, lepimi svetlimi sobami, zasenčenimi z zavesami... Streh pa je bila iz okrogle opeke obrasle z mahom, kjer se je igrala svetloba z vsemi zlatimi barvami... z rumenim zlatom, z zelenim zlatom, ki je včasih žametasto, včasih solnčno, včasih kakor oči, ki človeka v mraku motijo.

Naposled je obdajal vse to... hišo, vrt in dvorišče, neizmeren okvir morja... morja, ki se tako izpreminja v svoji enoličnosti, z jadrenicami, ki tovarijo sol iz solarnice, z malimi ladjicami za lov na sardine in z veliko časih azurno, časih smaragdno črto obzorja, ki je kakor daljen smehljaj ali kakor pretnja viharja.

Tistega dne je sijalo praznično solnce... solnce, ki je izpuhtevalo vse, rože, barve in dišavo... solnce, ki je prepevalo visoko pesem življenja in vseobjemajoče ljubezni.

Teta Cecilija, ki je razkazovala svojo hišo in svoje rože, je dala Rolandi znamenje, naj nabere šopek za gospoda voditelja.

To je bil resnično prizor vreden slikarjevega čopiča: dekle zalega lica, s kuštravimi lasmi, ki so ji uhajali iz pod tesne bele avbice... in zlata svetloba se je igrala s temi lasmi... dekle s šopom cvetk na roki... na cvetkah je pa jokala še jutranja rosa, na rožah na jasmínu, na hortenzijah, na lovorjevih cvetih, na ognjenobarvnih geranijah... resnično: kate-rega slikarja želja bi ne bila, ujeti to virgilsko podobo na platno?

Gospod voditelj je zamišljen motril Rolando, cvetke... motril teto, vrt... nebo in solnce...

In reče:

»Če je kje sreča na tem svetu, sem jo našel tukaj in nikdar bi je drugje ne iskal!...«

Pri teh besedah se zdrzne Rolanda, ki je vezala cvetke v šop.

Ozre se z vprašajočimi očmi v gospoda voditelja... in njen pogled prodira skozenj v daljavo... Kaj ve o nji on, ki je izgovoril te nepričakovane besede... tako pomembne za vso bodočnost, besede, ki so morda odgovor »neznane« na vprašanja, ki si jih v strahu sama stavi.

Gospod voditelj je opazil ta pogled, ki je nekaj sekund iskal v njegovo globino in se je pri odhodu vpraševal: »Zakaj me je to dekle tako gledalo?...«

X. poglavje.

Istega večera je ostala Rolanda sama doma.

Teta in Filomela sta se bili odpeljali s Pentonom na ogled borovega gozdiča, ki je pripadal njim, da se odločita glede sekanja. Rolanda je pripravljala ročno delo za bližnji noirmoutierski semenj, kajti semenj se vrši vsako leto baš ob času, ko pridejo tuji,

ki radi kupujejo in razne kolonije, ki tvorijo prilačne točke prireditve. Vse ostalo, to se pravi predmete za prodajo, preskrbi domače prebivalstvo samo. Dekle je zatopljeno v svoje delo in šiva s sklonjeno glavo. Pri njenih nogah spi Faraud, iztegnjen kakor je dolg in nanj se naslanjata obe mucki. Izgleda da sanja, kajti v presledkih vzdrgetavajo njegove tace in uhajajo mu brezpomembni klici.

Ura večernega mraka je prišla... Ura »med psom in volkom«, kakor so jo slikovito imenovali naši dedje. Ura, ko nas svetloba zapušča in še ni povsem odšla, ter prihaja noč in vendar še ni vsa objela zemlje. Sence dreves se podaljšujejo na morskem pesku, ki pokriva vrtno stezice; ptice ščebe-tajo svojo večerno pesem; pozlačene mušice plešejo v poslednjem žarku in tudi ta poslednji žarek poje svoj poslovljni sepv v srebrnosivih in rožastih odtenkih v malih okencih izb v prvem nadstropju.

Vse naokoli tišina... pesem... skrivnost... Nenadoma prelomi to tišino... oh! obzirno... srebrni glasek zvončka pri glavnih vratih. Faraud, ki se je bil hipoma vzdramil, odgovarja z neugnanim lajanjem in se zopoleti proti vsiljivcu. Mački zbežita v svoji previdnosti na kraj vrta, da iz daljave opazujeta položaj.

Rolanda odloži svoje delo, vstane, gre odpirat in... pred njo stoji »princ iz bajke«. Ne več ne manj. »Princ iz bajke« je seveda lep šestidvajsetleten mladenič, vitke rasti, okusno obločen, plavalas, modrook, ki reče neprisiljeno in plašno hkrati:

»Gospodična, prosim Vas oproščenja, da Vas motim zdaj, ob tej uri, toda gospod voditelj me je naprosil...«